Ազգ
Azg
armenian daily
24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1996, ՇԱԲԱԹ # 35 (1041)

Բորիս Ելցինը կոչ արեց Չեչնիային տալ հատուկ կարգավիճակ

Բանակցությունները՝ «սոցիալական ընդունելի» ուղիով

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՏ.AFP: Ելույթ ունենալով խորհրդարանի երկու պալատների առջեւ ամենամյա ուղերձով, Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Բորիս Ելցինը կոչ արեց Չեչնիայի Հանրապետությանը տալ Ռուսաստանի կազմում հատուկ կարգավիճակ, առանց ճշգրտելու, թե ինչպիսին կլինի այդ կարգավիճակը: Ելցինը բացառեց Չեչնիայից դաշնային զորքերի անհապաղ եւ առանց նախապայմանների դուրսբերման հնարավորությունը: «Մենք պատրաստ ենք փոխզիջման գնալ Ռուսաստանի կազմում Չեչնիայի կարգավիճակի հարցում, սակայն ոչ ի վնաս խաղաղ բնակիչների անվտանգության», ասել է Ելցինը: Ելցինը կոչ է արել Ռուսաստանում իրագործվող բանակցությունները տանել ավելի «սոցիալապես ընդունելի» ուղիով: «Կառավարությունը մոռացել է նրանց, ովքեր աղոտ են միայն աշխատանքով ու բռցակով եւ չի կարողացել նրանց պաշտպանել», ասել է նա:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ

Ամենայն հայոց կաթողիկոսը վերադարձավ Սբ. Էջմիածին

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ եւ Կանադա կատարած մոտ մեկամսյա հայրապետական ուղեւորությունից փետրվարի 23-ի առավոտյան Նյու Յորք-Փարիզ-Երեւան օդային ճամփով Սբ. Էջմիածին վերադարձավ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսը:

Վեհափառ Հայրապետի վերադարձի առթիվ Մայր տաճարում տրվեց բարեգալստյան հոգեւոր պատարագը: Երգասացության ուղեկցությամբ Նորին սրբությանը ողջույնի մաղթանքներ հղեց Մայր աթոռի դիվանապետ Ներսես արքեպիսկոպոս Պոզապալյանը: Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, հայտնելով շնորհակալություն խոսք, համառոտակի տեղեկացրեց իր ուղեւորության, գաղթաշխարհի հայության, ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի բարձրաստիճան պաշտոնյաների, այդ թվում՝ ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի եւ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Բուտրոս-Ղալիի հետ ունեցած հանդիպումների մասին: ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում տեղի ունեցած հանդիպմանը Վեհափառ Հայրապետին ուղեկցում էին ՄԱԿ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Արզումանյանը, Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի Արեւելյան, Արեւմտյան եւ Կանադայի թեմերի առաջնորդներ Խաժակ արքեպիսկոպոս Պարսամյանը, Վաչե արքեպիսկոպոս Հովսեփյանը եւ Հովնան արքեպիսկոպոս Տէրտէրյանը:

Հանդիպման ընթացքում Ամենայն հայոց կաթողիկոսը իր գնահատանքն է հայտնել հայ ժողովրդի, Հայաստանի Հանրապետության հանդեպ ՄԱԿ-ի գործունեության համար, նաեւ շոշափել Անդրկովկասի տարածաշրջանի խաղաղության, հատկապես, Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի խաղաղ լուծման հարցերը:

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը, դրական գնահատելով հայոց հոգեւոր առաջնորդի այցելությունն Ամերիկա եւ ՄԱԿ, նույնպես խոսել է Արցախի խնդրի մասին, ասելով, որ ինքը ուշի ուշով հետեւում է Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգավորման ուղղությամբ եվրոպական եւ այլ կազմակերպությունների, լիազորված պետական այրերի, Ռուսաստանի Դաշնության ձեռնարկած քայլերին: «Մենք պետք է ջանանք մոտ ապագայում խաղաղ ճանապարհով լուծել այդ բարդ խնդիրը», ասել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն կաջակցի Հայաստանին՝ տոնելու քրիստոնեության 1700-ամյակը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՓԱՍՏ: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր համաժողովը որոշել է մշակութային իր ծրագրերի հիմնական շրջանակում ընդունել Հայաստանում իբրեւ պետական կրոն քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի միջազգային տոնակատարությունը: Այս առիթով ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն պատրաստել է բանաձեւ, որով նախատեսվում է Հայաստանի կողմից ներկայացված միջոցառումների իրականացման համար նյութական աջակցություն: Նկատի առնելով այն հանգամանքը, որ 301 թ. առաջին անգամ քրիստոնեությունն իբրեւ պետական կրոն ընդունվել է Հայաստանում, եւ դարերի ընթացքում քրիստոնյա Հայաստանն ու Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին կարեւոր ներդրում են կատարել համամարդկային արժեքների, համաշխարհային մշակույթի եւ քաղաքակրթությունը զարգացնելու գործում եւ ընդունելով, որ այս թվականին արժանավայել տոնակատարության համար անհրաժեշտ է տեւական ու բազմակողմանի նախապատրաստական աշխատանք, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր համաժողովն իր անդամ պետություններին առաջարկել է օգնել Հայաստանին:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից ընդունված որոշման ամենակարեւոր կետն այն է, որ այն նախատեսել է առաջիկա տարիների մշակութային ծրագրերի ցանկում 1700-ամյակի տոնակատարությունն ընդունել որպես մշակութային մեծ իրադարձություն: Բանաձեւը վավերացվել է 15 պետությունների համաձայնությամբ: Այդ երկրների թվում են Հունաստանը, Ֆրանսիան, Ռուսաստանը, Բուլղարիան, Ռումինիան, Իրանը: Ի դեպ, մամուլը շտապեց նկատել, որ Իրանի դեմքը շատ հետաքրքիր ու շահավետ է: Դա նշանակում է, որ Իրանի Իսլամական Հանրապետության կողմից նման ծրագրին աջակցություն ցուցաբերելը վկայում է, որ Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի իմաստը դուրս է գալիս կրոնական շրջանակներից:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն 1997 թ. Հայաստանում ծրագրել է կազմակերպել միջազգային համաժողով՝ «Հայաստանը քրիստոնյա Արեւելքում» խորագրի ներքո: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն Հայաստանին իբրեւ անդամ ընդունել է «Համաշխարհային նշանակության մշակութային ժառանգության ցանկն» կոչվող կոմիտեի կազմում:

Թուրքիան օգտագործում է Ինտերնետը՝ Հայոց եղեռնը հերքելու համար

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինտերնետ միջազգային համակարգչային ցանցը ավելացավ այն միջոցների շարքին, որոնք օգտագործվում էին թուրքական կառավարության կողմից Հայոց եղեռնի պատմությունը աղավաղելու եւ Հայկական եղեռնի մասին ԱՄՆ-ի Կոնգրեսում առաջադրված բանաձեւի դեմ (H.Con. Res.47) ընդդիմություն ստեղծելու համար, հաղորդել է Ամերիկայի հայկական ազգային կոմիտեն:

Ինտերնետի՝ «Համաշխարհային սարդոստայն» (World Wide Web) կոչված համակարգի՝ ԱՄՆ-ում Թուրքիայի դեսպանատանը պատկանող էջում դրվում է մի մեծ բաժին, որը կոչվում է «Հայկական հաղորդումներ»: Թուրքական դեսպանատունը օգտագործել է այս էջը, որտեղ ներկայացնի պրոֆ. Հասան Օզբեխանի հետազոտությունը «Այսպես կոչված Հայկական եղեռնին վերաբերող փաստեր» վերնագրով:

Ըստ Օզբեխանի, «այս հետազոտությունը գրվել է հիշյալ բանաձեւի պատճառով եւ ցույց է տալիս, որ համաշխարհային ճանաչում ունեցող գիտնականների արած հետազոտությունները ճիշտ չեն: Ոչ մի վկայություն չկա այն մասին, որ մտադրություն է եղել բնաջնջել հայկական ցեղը, որն ապրում էր Օսմանյան Թուրքիայի տարածքում»:

ՍԱՄՍՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍ

«Ժողովրդի փող չունենալը հեքիաթ է»

Հակաասիացնում է վարչապետը եւ կոչ անում լրագրողին գնալ եւ գնել Չարենցավանի «Լիզին» գործարանը

ԶԱՐՈՒՀԻ ԱՍԱՏՐՅԱՆ,
ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«Չնայած ընդհանուր վիճակը հակասական է, բայց 1995-ը առաջին տարին էր, որ բոլոր պատմերով կա դրական միտում», այս խոսքերով սկսեց երեկվա մամուլի ասուլիսը վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը եւ անդրադարձավ կառավարության երեք տարվա գործունեությանը, հիմնականում գնահատականներ տալով եւ հիշելով, թե ինչպես հաջողվեց ամենածանր պայմաններում իրականացնել տնտեսական բարեփոխումների հաջողակությունը: Նրա ասելով, 1989-95-ի ճգնաժամին Հայաստանը 1993-ին ամենածանր վիճակում էր եւ ամենաշատ անկում ունեցած պետությունը: Այդ ընթացքում Հայաստանում նույնիսկ կառավարությունում շատերը չեն հավատացել տնտեսական բարեփոխումների լրջությանը, բայց 1993-ի սկզբից հնարավորություն ընձեռվեց լիարժեք, հանրապետությունում մեկ իրականացնել ռեֆորմներ: Այդ տարվա աշխի ամսից էլ սկսվեց համակարգի ապատականացման գործընթացը, լուծվեց մակրոտնտեսական բալանսավորման հարցը:

Նույնիսկ այդ տարիներին ԱԳՀ գագաթաժողովների ժամանակ զարմանում էին, երբ Հայաստանի պատվիրակությունը ժամանում էր, ասելով. «Դուք դեռ կենդանի՞ եք»:

Այնուամենայնիվ, Հայաստանի կառավարությունը «կենդանի մնաց», «համարձակ քայլեր ձեռնարկեց», եւ թեև լրագրողներին բաժանված վիճակագրական տվյալների, արձանագրեց տնտեսական աճ: Հրանտ Բագրատյանը շնորհակալություն հայտնեց ՀՀ նախագահին, որ ամենածանր պահերին աջակցել է կառավարությանը: Վարչապետը անդրադարձավ նաեւ Խորհրդային Միության հնարավոր վերականգնման խնդրին, նշելով, որ դա անհնար է, քանի որ այդ ճանապարհը տանում է դեպի իմպերիալիզմ: Խոսելով ժողովրդի կենսամակարդակի մասին, նա այն կարծիքը հայտնեց, թե անհնար է աշխատողների միջոցով ստեղծել, որ բավականին քան էլ չի լինի:

Տես # էջ 3

ԲԱՆԱԿ

Հայաստանում նշվեց փետրվարի 23-ը

Ռուսաստանում նշվող հայրենիքի պաշտպանի օրը փետրվարի 23-ը տոնվեց նաեւ Հայաստանում: Երեկ մարդաշատ էր Երեւանի «Հաղթանակ» զբոսայգին, փողփողում էին մարտական դրոշները: Փողային երաժշտություն, ուրախ ու հոյակապ էին վետերանները... Առավոտյան ժամը 11-ին Անհայտ զինվորի գերեզմանին այցի էին եկել Հայաստանի պաշտպանության ու ազգային անվտանգության նախարարությունների ղեկավարները, Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպանության աշխատակիցները՝ դեսպան Անդրեյ Ուրնովի գլխավորությամբ, ՀՀ-ում տեղակայված ՌԴ բանակի ու սահմանապահ զորքերի հրամանատարությունը: Նրանք ծաղկեպսակներ դրեցին անմար կրակին, մեկ րոպե լռությամբ հարգեցին հայրենիքի իրենց կյանքը զոհաբերած ռազմիկների հիշատակը: Տոնակատարությանը մասնակցում էին պատերազմի վետերաններ, Հայկոմկուսի, քաղաքական ու հասարակական այլ կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: ՀՀ պաշտպանության նախարարության պատվո պահակի փողային նվագախումբը կատարեց ՌԴ ու ՀՀ պետական օրհներգերը: Արարողությունն ավարտվեց ռուսաստանյան ու հայկական բանակների համատեղ պատվո պահակի համերգային երթով:

Տ. Լ.

Վերացվում է զինվորական պարտադիր ծառայությունը Ֆրանսիայում

ՓԱՐԻԶ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, RFI, WSJ: Ինչպես հաղորդել էինք երեկ, նախագահ Ժակ Շիրակը նախորդ գիշեր հեռուստացույցով հարցազրույց էր տվել երկու լրագրողների եւ խոսել նույն օրը պաշտպանության հարցերով անցկացված ժողովների մասին: Հեռուստազրույցի ընթացքում Շիրակը մասնավորապես նշել է, որ առաջիկա 6 տարվա ընթացքում պաշտպանության մարզում կկատարվեն մեծ կրճատումներ թե զորքերի թվի, թե միջուկային եւ հրթիռային սպառազինությունների մարզում: Նա նշել է նաեւ, որ հետզհետե կվերացվի երկրում պարտադիր զինվորական ծառայությունը եւ բանակը կդառնա արհեստավարժ:

Գլենդեյլի խստնելի ոճիրը

Իր բնակարանի հետ ընտանիքի 7 անդամներին հրդեհած Ժորժիկ Ավանեսյանին սպառնում է ծանրագույն պատիժ

Սամուլում հրապարակվել է արդեն Լոս Անջելեսի պատմության մեջ ամենախստնելի ոճիրներից մեկի մասին, որը պատահել էր փետրվարի 6-ին, Գլենդեյլում: Երեկ ստացանք ամերիկահայ թերթերի նոր համարներ՝ դեպքի մասին նոր մանրամասներով:

Պարզվում է, որ ծագումով իրանահայ (եւ ոչ թե Հայաստանից արտագաղթած, ինչպես հաղորդվել էր սկզբնապես), 40 տարեկան Ժորժիկ Ավանեսյանը հիշյալ օրը իր բնակարանը հրդեհելուց հետո, որտեղ փակված են եղել կինը՝ Թռուանը եւ 4-17 տարեկան 6 երեխաները, առաստաղից էնտինոյում հրասարակվող պարսկերեն թերթի խմբագրատուն եւ առաջինը խոստովանել է յուրաստանի եղեռնը:

Նա հայտնել է, որ բնակարանը հրկիզել է խանդի եւ կասկածամտության պատճառով, որովհետեւ կինը «գործածում էր թմրադեղ եւ կենակցում ուրիշների հետ»: Ավելի ուշ, արդեն ոստիկանատանը, նա ցուցմունք է տվել, թե իր կինը սեռային կրքեր խթանող դեղահաբեր էր օգտագործում՝ ուրիշների հետ կենակցելու համար եւ վերջերս էլ մեղել էր իր 17 տարեկան աղջկան սեռային հարաբերություն ունենալ իր սիրեկաններից մեկի հետ:

Ոստիկանության հաղորդագրությունից պարզվել է, որ Ժորժիկ Ավանեսյանը Ս. Նահանգներ գաղթելու վիզա է ստացել 1995 թ. սեպտեմբերին, Թուրքիայում 8 ամիս սպասելուց հետո: Հյուրանոց... վարչությունում, մուտքի արտոնագրի համար հարցաքննվելիս, Ավանեսյանը բացերել է Իրանում կնոջը դաշույնով հարվածելու համար 8 ամիս բանտարկված լինելու փաստը եւ ներկայացել է իբրեւ ցեղային ու կրոնական խտրականության զոհ:

Գլենդեյլի քաղաքապետ Լերի Չարլանը դեպքից հետո այցելել է հրդեհված տունը, տեսել հրկիզված երեխաների դիակները, խոսել է հայ հարեւանների հետ:

Փետրվարի 21-ին սկսվել է Ժ. Ավանեսյանի դատը: Դատախազի կարծիքով նրան սպառնում է ծանրագույն պատիժ:

Դատելով դեպքի վերերից, դատարանում այն կարծիքին են, որ Ավանեսյանին խոստանալով են բանտում, բանտակից ընկերները:

digitised by A.R.A.R.@

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում

Ս. թ. փետրվարի 22-ի հերթական նիստում Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը, ինչպես որոշված էր նախորդ նիստում, անդրադարձավ «Ստեղծված իրավիճակում ՀՌԱԿ ազգանվիրության եւ ծառայասիրության մի քանի հարցերի շուրջ» ս.թ. մարտի 12-ից մինչեւ 14-ը անցկացվելիք հանրապետական սեմինար խորհրդակցության ծրագրի եւ ուսումնական թեմատիկայի նախագծերի քննարկմանն ու հաստատմանը: Քննարկման արդյունքում ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը հիմնականում հավանություն տվեց ներկայացված նախագծերին եւ լրամշակելով այն՝ հաստատեց սեմինար խորհրդակցության ծրագիրն ու թեմատիկան: Ի թիվս տեսական եւ գործնական այլ հարցերի՝ որոշվեց խորհրդակցությունում անդրադառնալ նաեւ Ռամկավար ազատական կուսակցության պատմության առանձին էջերին, հանրապետության իշխանությունների, միջազգային եւ այլ հասարակական կազմակերպությունների հետ, ինչպես նաեւ միջկուսակցական փոխհարաբերությունների ոլորտում ՀՌԱԿ քաղաքականության մասին, ՀՌԱԿ տնտեսական քաղաքականության մասին, ՀՌԱԿ ակումբներում ներկուսակցական աշխատանքի վիճակի եւ այն բարելավելու ուղիների մասին, ՀՌԱԿ քարոզչական գործունեության հարցերին:

Նիստում լուրջ քննարկման առարկա դարձավ «ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության մամլո դիվանի գործունեության մասին» հարցը, որը համապատասխան զեկույցով ներկայացրեց ՀՌԱԿ ՀՎ անդամ, «Պայքար» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Հարություն Կարապետյանը: Քննարկումներից հետո, որին մասնակցեցին ՀՌԱԿ ՀՎ անդամներ Գագիկ Գալստյանը, Հակոբ Կարապետյանը, Հակոբ Պալլաճյանը, ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, նիստին հրավիրված, «Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը, վարչությունը որոշեց առաջիկա նիստերից մեկում շարունակել հարցի քննարկումը:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը քննության առավ նաեւ այլ հարցեր:

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի նոր առաջարկները

Երկուշաբթի իր աշխատանքն ավարտեց ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի (ՄԱԶԾ) պատվիրակությունը: Այն այս անգամ Հայաստան էր եկել մի քանի ծրագրերի նախապատրաստական աշխատանքներն իրականացնելու համար: Պատվիրակության ղեկավարն էր ՄԱԶԾ Եվրոպայի եւ ԱՊՀ երկրների տարածաշրջանային գրասենյակի տնօրեն Ֆիլիպ Էլգուայեն, համակարգողը՝ Ալեքսանդր Ավանեսովը: Պատվիրակության կազմում էին տարբեր բնագավառների մասնագետներ, ՄԱԿ-ում Միացյալ Նահանգների խմբի տնտեսական բաժնի փոխտնօրեն Էդվարդ Մարխը, ԱՄՆ օժանդակությունների հաստատության ներկայացուցիչ Դին Գորները, զանգվածային լրատվության մասնագետ Սանդրա Պրայոնզը, հանցագործությունների կանխման դատախազական պաշտոնյա Արկադի Նոյոխինը:

Երեկ ՄԱԶԾ հայաստանյան գրասենյակում հրավիրված մամլո ասուլիսը նվիրված էր պատվիրակության աշխատանքների լուսաբանմանը: Այն վարում էին Հայաստանում ՄԱԶԾ մշտական ներկայացուցիչ եւ ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող Ժան Մարի Լարժեն եւ գրասենյակի տնօրեն Անահիտ Սիմոնյանը: Փորձագետները ներկայացրեցին ծրագրերը, որոնց համար ստացվել է ՀՀ կառավարության համաձայնությունը: Հավաստիացվեց, որ դրանք կնպաստեն հասարակության ապաքաղաքացմանը, ժողովրդավարության զարգացմանը, հասարակական կազմակերպությունների ավելի լիարժեք մասնակցությանը հասարակության կյանքին: Ինչպես նկատեց պրն. Է. Մարխը, վերջին տարիներին աշխարհի քարտեզի վրա ծնվեցին բազմաթիվ նորանկախ պետություններ, որոնց կարգավիճակը բնորոշված է գնահատել որպես անցումային շրջանի երկիր: Առաջացավ բազմաթիվ նոր փոխհարաբերությունների կարիքը: Նախկինում Խորհրդային Միության մաս լինելով, Հայաստանը մի քանի ոլորտներում ինքնուրույնություն ուներ, սակայն միջազգային հարաբերությունները այն բնագավառն էր, որտեղ բոլորովին դա տրված չէր: Հայաստանը ստիպված էր վերեւից ստեղծել իր հարաբերությունները, ուստի այժմ շատ է կարեւորվում արդյունավետ արտաքին հարաբերությունների ինստիտուտ ունենալը: Ծրագրերից մեկը, որ կոչվում է Համագործակցություն միջազգային հարաբերությունների բնագավառում՝ արտաքին գործերի նախարարությունների միջեւ եւ նրանց հետ աշխատանքն է: Այն շոշափում է ոչ թե քաղաքական, այլ աշխատանքի մեթոդական խնդիրներ: Այդ շրջանակում կստեղծվեն գրադարան, արխիվ, կտրվի տեխնիկական օգնություն: Ինչ վերաբերում է պրն. Գորներին, նա ծրագրում է Հայաստանում հաստատել օմբուդսմանների ինստիտուտ: Օմբուդսմանները կառավարության կամ այլ կառույցների այն բաժինների աշխատողներն են, ովքեր ընդունում են քաղաքացիների դիմումները, բողոքները, նամակները եւ փորձում համաձայնություններ գտնել իրավիճակը շտկելու համար: Օմբուդսմանների ինստիտուտը աշխարհում լայն տարածում ունի, եւ նրա մասնակի գործառույթներից մեկը մարդու իրավունքների պաշտպանությունն է: Առաջիկայում ծրագրվում են սեմինար-խորհրդակցություններ այդ գաղափարներին Հայաստանի քաղաքացիներին ծանոթացնելու համար: Նպատակ կա նաեւ փորձը պահերում տարածելու, եւ այդ առթիվ կառաջարկվի տեխնիկական օգնության փաթեթ: Հանդիպումները Երեւանի պետական եւ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանների ուսանողների հետ դրական արձագանք ունեցան: Օմբուդսմանների ինստիտուտի հաստատման առթիվ հանդիպումներ կլինեն նաեւ Վրաստանում եւ Ռուսաստանի Դաշնությունում: Սակայն, ինչպես հարցումների ժամանակ պարզվեց, սա մարդու իրավունքների պաշտպանության այնքան էլ լայնընդգրկուն գաղափար չէ, այլ ուղղված է միայն հիշյալ աշխատանքային օղակի կատարելագործմանը: Մեր հարցին, թե ինչպես են գնահատում ժողովրդավարության մակարդակը Հայաստանում, պատասխան տվեց, որ շատ կարճ ժամանակ են գտնվում այստեղ, որպեսզի այդ մասին որոշակի կարծիք կազմեն: Սակայն ժողովրդավարական ինստիտուտների հաստատման նկատմամբ հետաքրքրությունը համարեցին խրախուսող սկիզբ:

Զանգվածային լրատվության եւ հանցագործությունների կանխարգելման ծրագրերի հեղինակները նույնպես բազմաթիվ հանդիպումներ են ունեցել: Դիտարկումները կօգնեն պատվիրակներին ծրագրեր կազմելու եւ ներկայացնելու ՄԱԶԾ կենտրոնական գրասենյակ, որից հետո կսկսվեն առանձին աշխատանքային այցելությունները:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Գերմանիայի դեսպանը հանձնեց հավատարմագիրը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ: Փետրվարի 23-ին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին իր հավատարմագիրը հանձնեց վերջերս Հայաստանում ռեզիդենտի կարգավիճակով նշանակված Գերմանիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Նորբերտ Հայնցեն: Հանձնելով հավատարմագիրը, Նորբերտ Հայնցեն նշեց, որ իր համար մեծագույն պատիվ է համարում այս պաշտոնում առաջինը լինելու իր առաքելությունը: Արձանագրելով, որ Հայաստանի եւ Գերմանիայի միջեւ հարաբերությունները բարեհաջող են զարգանում, դեսպանը հավաստեց, որ իր կողմից կանի ամեն բան այդ գործընթացը շարունակելու համար: ՀՀ նախագահը ողջունեց Նորբերտ Հայնցեի նշանակումը եւ ավելացրեց, որ Հայաստանում Գերմանիայի ռեզիդենտ դեսպանատան բացումը, ինչպես նաեւ Գերմանիայի բարձր աստիճան պաշտոնյաների վերջին այցերը Հայաստան վկայում են Հայաստանի հետ հարաբերությունների զարգացմամբ Գերմանիայի լուրջ մտադրությունները: Կարծիքներ փոխանակվեցին նաեւ Հայաստանի եվրոպա ինտեգրացման միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններում երկու երկրների համագործակցության եւ ԼՂ խնդրի կարգավորման շուրջ:

Հանդիպմանը ներկա էր ՀՀ ԱԳ նախարար Վահան Փափազյանը:

«Ազգը» ոչ միայն դիվանագետներ է պատրաստում, այլեւ զինվորականներ

Երեկ հրաժեշտի հանդիպում կար «Ազգի» խմբագրատանը. գործընկերները հրաժեշտ էին տալիս թերթի լրահավաք բաժնի պատասխանատու Գագիկ Քոլղազարյանին:

Մի քանի օրից նա որպես պրոֆեսիոնալ զինվորական կմեկնի բանակ՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմանները պաշտպանելու, փոխգնդապետի աստիճանով: Հաջողություն, առողջություն եւ անսասան պաշտպանություն ենք մաղթում մեր լրագրող... փոխգնդապետին:

ԳՅՈՒՄՐԻ

Այս անգամ «Համաձայնություն» - լրագրողներ հանդիպում

Փետրվարի 23-ին, Գյումրիի ԱԺՄ-ի գրասենյակում միջկուսակցական համագործակցության մարմնի՝ «Շիրակի մարզային համաձայնության» կազմակերպած հերթական հանդիպումը լրագրողների հետ էր: Ծավալված խոսակցության թեման քաղաքի, մարզի եւ հանրապետության սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական իրավիճակն էր, ընդդիմության եւ լրագրողների անելիքները: ՀԿԿ քաղկոմի առաջին քարտուղար Էմիլ Կիրակոսյանը մասնավորապես հրապարակեց այսպիսի տվյալներ: Այսօր Գյումրիում ըստ պրն. Կիրակոսյանի, շահագործման է հանձնվում տարեկան 40 հազար խմ. մետր բնակմակերես, այն դեպքում, երբ երկրաշարժից համեմատաբար քիչ տուժած Վանաձորում հանձնվում է 43 հազար խմ. մետր: Կամ երբ ՀՀ-ում վերջին վեց տարվա ընթացքում գները աճել են 19 800 անգամ, աշխատավարձը աճել է՝ 64 անգամ: Նման տարբերությունը, ըստ պրն. Կիրակոսյանի, ամենամեծն է ԱՊՀ բոլոր երկրների համեմատ: Ըստ ԱԻՄ-ի քաղաքային կազմակերպության ղեկավար Արտաշես Բոյաջյանի, հանրապետության ղեկավարությունը կարողացել է ժողովրդին ներշնչել այն միտքը, թե իր վատ ապրելու մեղավորը կուսակցություններն ու նրանց գործելակերպն են: Կարեւորելով այս եւ մյուս հարցերում քարոզչական աշխատանքի դերը, կուսակցական ղեկավարները լրագրողներին իրենց հետ կապվել սերտ համագործակցության կոչ արեցին: Գյումրիի ԱԺՄ-ի նախագահ, ԱԺՄ հանրապետական վարչության անդամ Վահան Թովմասյանը մասնավորապես նշեց, թե զանգվածային լրատվության տեղական միջոցները ամենեւին չեն արտացոլում Շիրակում առկա իրավիճակը, եւ այստեղ զգացվում է ազատ մամուլի կարիք: «Համաձայնությունը» կրկին հավաստեց մարզի ու քաղաքի շահերին ուղղված բոլոր ձեռնարկումներում իշխանությունների հետ համագործակցելու իր պատրաստակամությունը:

ՀՌԱԿ ՀՎ անդամ, ՀՌԱԿ Գյումրիի քաղաքային վարչության ատենապետ Գեւորգ Մկրտչյանը, անդրադառնալով «Շիրակի մարզային համաձայնության» մինչեւ այժմ կատարած դերին, մասնավորապես շեշտեց, որ իրենց քարոզչական աշխատանքը նույնպես իր դերն է ունեցել Շիրակում տեղացի մարզպետի նշանակման հարցում:

ԳԱԳԻԿ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

■ ***«Դրոյի» գործով փետրվարի 23-ի դատական նիստում*** *դատական կոլեգիան շարունակեց ամբաստանյալ Արմեն Արծրունու անձնագրի գրանցումների վերջինիս արտասահմանյան տարբեր երկրներ կատարած գործուղումների մասին: Նշվեց, որ ոչ բոլոր գրառումներն են ընթեռնելի: Ամբաստանյալ Արծրունին հավանություն տվեց զննման արդյունքներին: Անձնագրում բացակայում էին նշումներն այն մասին, թե որտեղից է ամբաստանյալը մուտք գործել կամ մեկնել այս կամ այն արտասահմանյան երկիր: Արծրունին այդ հանգամանքը պատճառաբանեց նրանով, որ 1990-ից մինչեւ 1993 թ. վերջերը Երեւանից մեկնելիս կամ վերադառնալիս անձնագրում նշում չէր կատարվում մուտքի կամ ելքի մասին: Արծրունու պաշտպանություն Վ. Ոսկանյանը դատական կոլեգիայի ուշադրությունը հրավիրեց այն փաստի վրա, որ ըստ անձնագրի գրառումների, Ա. Արծրունին 1992-ի դեկտեմբերից մինչեւ առնվազն 1993 թ. գարունը բացակայել է Հայաստանից, ուստի չէր կարող 1992-ից անդամել «կարմիր զինված բանդային», ինչպես նշված է մեղադրական եզրակացության մեջ: Հաջորդ նիստը տեղի կունենա փետրվարի 26-ին.*

ԱՏ

ՍԵՄԻՆԱՐ

Սեփականաշնորհումը ստվերային ռելսերի վրա՞

Հայաստանում սեփականաշնորհման գործընթացի քննարկմանն էր նվիրված երեկ ԱԺՄ-ի գրասենյակում անցկացված սեմինարը, որին հրավիրված էին Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցը, ՌԴ-, Ֆրանսիայի եւ Չինաստանի դեսպանատների առեւտրատնտեսական գծով ներկայացուցիչներ, տնտեսագետներ, ձեռներեցներ, գործարանների տնօրեններ:

ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը, բացելով քննարկումը, նշեց, որ սեփականաշնորհումը ԱԺՄ-ի տնտեսական գաղափարախոսության մասն է կազմում, եւ խնդրո առարկան ոչ թե սեփականաշնորհման գործընթացի նպատակահարմարությունն է, այլ այդ գործընթացում կատարված սխալների, սեփականաշնորհման արդարության, արդյունավետության խնդիրը: Նախաձեռնվող սեմինարների շարքը մի տեսակ հաշվարկ պետք է լինի, արված հանրագումար, սեփականաշնորհումը ցանկալի հունի մեջ դնելու ուղիների որոնման փորձ:

Լսվեցին ՀՀ նախկին խորհրդարանի սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման հանձնաժողովում ԱԻՄ-ի ներկայացուցիչ Արմեն Պողոսյանի եւ ԱԺՄ վարչության անդամ Մխիթար Մեղրունյանի զեկուցումները. ներկայացվեցին նրանց հետազոտությունների եւ դիտարկումների արդյունքները, հարցադրումներ, որ հիմնականում համընկնում էին հետեւյալին. սեփականաշնորհումը Հայաստանում սկսվել է խիստ ուշացումով, ուր հետեւանքով բաց է թողնվել նպաստավոր պահը, ընթանում է խիստ անբավարար տեմպերով, սեփականաշնորհման գործընթացում թույլ են տրվել կոպիտ սխալներ, օրինախախտումներ, ճչացող անարդարություններ, հատկապես օբյեկտների գնահատման հարցում: Արդյունքում դրանց զգալի մասը վաճառվել է խիստ իրական արժեքից զգալիորեն ցածր գներով (օրինակ, Վարդենիսի պանրագործարանը վաճառվել է... 70 սերտիֆիկատով, այսինքն, 600-700 ամերիկյան դոլարով, այն դեպքում, երբ «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի հատուկ բաղարկման մեջ բերված ազդագրի տվյալներով ձեռնարկության միայն շենքերն ու շինություններն զբաղեցնում են 5150 խոր. մ, իսկ գործարանի ամբողջ ցուցակը 22 հազար խոր. մ տարածք, Դիլիջանի հանքային ջրերի գործարանը 56 սերտիֆիկատով եւ այլն): Հաճախ օբյեկտները սեփականաշնորհվել են երկու-երեք անձանց կողմից բնակարանի կամ, առավել, ձեռնարկության մեկ ամսվա արտադրանքի արժեքին համարժեք գներով:

Խնդիր դրվեց առաջիկա սեմինարներում գնահատական տալ սեփականաշնորհված օբյեկտների աշխատանքի արդյունավետության փոփոխություններին, պարզել այն գործոնները, որ հնարավոր են դարձնում, օբյեկտների չափազանց ցածր գներով վաճառքը (որովհետեւ ամեն դեպքում տրամաբանությունը հուշում է, որ մրցակցության ակնկալությունը, եթե այն առհասարակ ինչ-որ մեկի բերանով չի կանխված, պետք է բացառի նման անբնական առավելությունը):

Սեփականաշնորհման գործընթացի վերաբերյալ իր նկատառումները հայտնեց Վահրամ Ներսիսյանցը: Ըստ նրա, Համաշխարհային բանկը, այս կամ այն երկրին վարկեր տրամադրելիս, չի խառնվում սեփականաշնորհման մեթոդիկայի հարցերում, իսկ ինչ վերաբերում է սեփականաշնորհման թերություններին, առանց դրանց ոչ մի երկրում ոչ մի ոլորտում կատարյալ չի լինում: Իսկական ձեռներեցները միշտ կարողանում են ճարպկորեն օգտվել նման իրավիճակներից: Նման անարդարությունները բացառելու միակ միջոցը կլինեն համայնավարության վերադարձը, իսկ դա հազիվ թե ընդունելի լինի բարենորոգումների ուղին ընտրած որեւէ երկրի համար:

ՍԻՍԱԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 9 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ձեւը եւ ձեւավորումը ԴԱՆԻԵԼ ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

Սկիզբը էջ 1

Նշելով, որ Հայաստանում անհնար է սոցիալիզմի հաստատումը, Հրանտ Բագրատյանը հայտարարեց, թե մեզ մոտ միայն քարեր ու լեռներ են, կա միայն հոգի, միտք եւ ձեռք։ Եւ միայն այս երեքի օգտագործումն է, որ պետք է առաջնորդի մեր ազատությունը։

Վարչապետը չմոռացավ նշել նաեւ, որ դեռեւս երբեմն մեզանում գերիշխում է ազգային մտածելակերպի պրիմիտիվիզմը։ Ի վերջո, կառավարության նախագահը համոզված է, որ ազատության ու անկախության համար բոլորը պետք է վճարեն եւ միակ ելքը դա է։

Հանդիպումից առաջ լրագրողները վարչապետին բազմաթիվ հարցեր ուղղեցին։ Այդ հարցերից մի քանիսը եւ դրանց տրված վարչապետի պատասխանները հարկ համարեցինք ներկայացնել։

– Ինչո՞վ կբացատրեք կառավարության հասցեին ուղղված չդադարող քննադատությունը (ստեղծագործական գործակալությանն)։

– Առաջին պատճառն այն է, որ որքան զարգանում ենք, այնքան իրական պահանջների եւ ստացված արդյունքների միջեւ անջրպետը մեծանում է։ Սա հետեւանք է այն բանի, որ հաճախ լուծված որոշումն իր հետ բերում է բազում չլուծված խնդիրներ։ Երկրորդ, որքան խոսքի [illegible] տոկոսը բավական լավ է աշխատում, քան նախկինում, 40 տոկոսը չի աշխատում, 30 տոկոսն էլ ավելորդ է դառնում չաշխատելու հետեւանքով։ Անփոխարինելիությունն այլեւս հետ չի իրականացնել։

– Արդեն ձեւավորվել է արդյունաբերողների միությունը, որի միջուկը, կարծեմ թե, ԱԺ «Բարեփոխումներ» պատգամավորական խումբն է։ Դուք հնարավոր համարո՞ւմ եք, որ այդ միությունը ոչ հեռու ապագայում կարող է դառնալ մեր եւ մեր կառավարության գլխավոր մրցակիցը։ Մասնավորապես, դուք հավանականություն տեսնո՞ւմ եք, որ այդ միությունը

ՍԱՄՈՒԷԼ ԱՍՈՒԷՍ

«Ժողովրդի փող չունենալը հեքիաթ է»

Խոսելով 1996 թ. խնդիրների մասին, Հրանտ Բագրատյանը վստահեց, որ ավելորդ ոգեւորությունը նույնպես կարող է խանգարել։ Պետք է առողջ վերլուծություն կատարել։ Առաջին խնդիր նա համարեց անցումը սոցիալ տնտեսական կառուցվածքային հավասարակշռության։ Ու թեեւ սոցիալական խնդիրները օրեցօր խստանում են, բայց կա գների հավասարակշռություն։ Ըստ նրա, չի կարող 1 լիտր կոնյակն ավելի էժան լինել, քան 1 լիտր բենզինը։ «Չկա աշխատանքային օրենսդրություն, չկա իրավական համակարգի ռեֆորմ, չկա տնտեսական կազմակերպման փոփոխություն եւ մինչեւ վերջ չեն հասցված օրենսդրորեն ֆիքսված նույն տնտեսական համակարգի պատասխանատվության կողմը», այսպես դժգոհեց վարչապետը։ Ըստ նրա, պատասխանատվության կողմը բացակայում է։ Այստեղ վարչապետը խոսեց նաեւ մամուլի ազատության եւ անպատասխանատու հրապարակումների մասին, հավելելով, երբ մարդկանց եկամուտների մասին հոդվածները վարկաբեկում են նրանց։

Երկրորդ խնդիրը վարչապետը համարեց կառուցվածքային փոփոխությունների խորացումը։ Այստեղ վարչապետը քննադատեց էներգետիկ համակարգը, նշելով, որ ժողովրդի փող չունենալը հեքիաթ է։

«Նախեւառաջ համակարգն ինքը չի ուզում փոփոխություն։ Չի հասնում ոչ ոք չի ասում, այլ հարց է, թե փողն ո՞ւր է գնում եւ ո՞ւմ», ասաց վարչապետը եւ նշեց, որ մարդկանց փոխելով հարցը չի լուծվի։ Պետք է համակարգի 40-50 տոկոսը սեփականաշնորհել։ Եւ երբ պարտք ունենան, տեղից վառելիքները կփակեն եւ կվճարեն։

Երրորդ խնդիր համարվեց տարածքային կառավարումը, որի կայացումը ըստ Բագրատյանի ամենաբարդն է լինելու։ Հաջորդ խնդիրը կլինեն սոցիալական բարեփոխումները, որի հիմնում կլինի հասցեական սոցիալական կենսաթոշակների եւ անցումը նոր ազգային արժույթի։ Այս հարցում կարեւորվեց աշխատանքային օրենսդրության ստեղծումը։ Հինգերորդ խնդիրը առեւտրատնտեսական բարեփոխումներն են։ Այս խնդրում վարչապետը ընդգծեց արժեթղթերի վերադարձը։ Պոտենցիալ հավելավճարի չափը աշխատավարձ չպետք է ստանա։ Այնուհետեւ վարչապետը խոսեց մշակույթի, գիտության եւ առողջապահության ոլորտում նախատեսվող բարեփոխումների մասին։ Նրա կարծիքով, կառավարությունը ի վիճակի է վճարել նոր ֆինանսական միջոցների կամ ներկայացուցիչների [illegible] համար, բայց [illegible] կխոսարի մտավորական կարգով եւ գրանցների միջոցով։

Մի խոսքով, վարչապետը խոստացավ, որ 1996 թ. առաջընթացի տեմպերից լավը չի լինի, իսկ 1997-98 թթ. կլինի ոչ թե աճ, այլ [illegible]։

Վարչապետի ելույթից հետո բազմաթիվ հարցեր [illegible]

ճակը բարելավվել է, կառավարելի դարձել, այնքան պաշտոնների ծրագրերի թիվն ավելացել է, բնական ցանկություն բոլոր քաղաքական կազմակերպությունների համար։

– Չե՞ք գտնում արդյոք, որ ավելի ճիշտ կլիներ նախ տեղական ինքնակառավարման մասին օրենքն ընդունել, հետո նոր մարզպետներ նշանակել («Ազգ»)։

– Ես կարծում եմ, որ ընտրված մոտեցումը ճիշտ է։ Նախեւառաջ մենք ուզում էինք որոշել, թե ի՞նչ ֆունկցիաներ ենք տալիս մարզպետին, որպեսզի դրանից հետո հստակ որոշենք, թե տեղական ինքնակառավարման ի՞նչ ֆունկցիաներ ենք վերապահում։

Տեղական ինքնակառավարմամբ եւ տարածքային կառավարմամբ այնքան էլ չպետք է ոգեւորվենք։ Մենք հստակ փորձարկում ենք նախեւառաջ մարզը, այսինքն այն, ինչ պետք է տեղական իշխանությունը եւ տեղական ինքնակառավարմանը։ Կարծում եմ, երբ բարդություններ առաջանան, մենք դրանք հաջողությամբ կլուծենք։ Սա բնական է, որ կարող է քննադատության ենթարկվել, ի վերջո նոր կազմավորվող խնդիր է, ուսակարգը նոր բան։

– Կառավարությանն ուղղված հիմնական մեղադրանքներից մեկն այն է, որ սեփականաշնորհման գործընթացում սեփականաշնորհվող օբյեկտների վաճառքի գինն անհամեմատ ցածր է նրա իրական գնից։ Մասնավորապես, մամուլում տվյալներ են հայտնվել, ըստ որի, օրինակ, Վարդենիսի գինու գործարանը վաճառվել է 68 դոլարով։ Ինչպե՞ս եք վերաբերվում այս խնդրին եւ նման մեղադրանքներին («Ազգ»)։

– Ըստ նորմալ եմ գնահատում Վարդենիսի գինու գործարանը, որը բաց բաժնետիրական է, այդքան գնահատելը։ Երբ ավելին արժե, գնացեք գնեք։ Օրինակ, գնացեք եւ գնեք Չարենցավանի «Լիզին» գործարանը։ Չէ՞ որ գույքը գնելով դուք պատասխանատվություն էլ եք գնում։ Անմիջապես գույքը գնելուց հետո հարկերն են սկսում, գործարանն է սկսում աշխատել։ Գործարաններից մեկը երեկ չէ մյուս օրը եկել էր կառավարություն, խնդրում էր 70 հեկտար տարածքից 30-ը ետ վերցնել հարկ չվճարելու համար։ 348 գործարաններ են վաճառված, որից 73 տոկոսը բաց բաժնետիրական է, երբ գույքի վաճառքը վարձակալից հանենք, ապա ստացվում է, որ 85 տոկոսը բաց բաժնետիրական եղանակով է վաճառված։ Երբ դրանք ավելի արժեն, գնացեք ավելիով վերցրեք։ Արեւելյան Գերմանիայի 40 խոշորագույն կոմբինատներից մեկը 1 մարկով է վաճառվել, որովհետեւ դրանից այդ կոմբինատը զրկվեց 20 հեկտարից եւ ամբողջական ֆոնդից։ Վանաձորի գլխավոր ղեկավարներն այն ոչինչ [illegible], որ վաճառված գույքի նկատմամբ բերի։ Այսօր վաճառված օբյեկտների [illegible]

կարող է ձեւավորել նոր կաբինետ։

– «Բարեփոխումներ» դեռ խմբավորումների մեջ է, այդ խումբը դեռ պետք է հասունանա եւ հասկանա, թե ի՞նչ է ուզում։ Մեկ բան միայն կարող եմ հստակ ասել՝ բնական եւ հնարավոր եմ համարում, որ այդ լոբբինգը կօգտագործվի քաղաքական նկատառումներով, բայց կառավարությունը կփնտրի այդ ճնշումը։ Նրանք ուզում են տեսնել արտոնություններ։ Դա մոտավորապես նույնն է, ինչ, ասենք, սոցիալդեմոկրատական լոբբինգը, դա էլ արդյունաբերական սոցիալդեմոկրատական լոբբինգ է, արդյունաբերող սոցիալիստների, որոնք ասում են տվեք մեզ հարկային արտոնություններ, պաշտպանեք հայրենական արդյունաբերությունը եւ այլն, եւ այլն։ 19-րդ դարի կեսերին հասնել փիլիսոփայություն է դա։ Դա կանցնի, մենք կդիմանանք դրան։

– Ինչպե՞ս եք գնահատում Ռուսաստանի քաղաքական գործընթացները եւ ի՞նչ ազդեցություն դրանք կարող են ունենալ Հայաստանի տնտեսական բարեփոխումների վրա (Արմենպրես)։

– Ես ուզում եմ ընդհանուր գնահատական տալ «ձախերի» կամ, ինչպես կոչեմ «Չախության ժամանակաշրջանի հիվանդությունը»։ Լավագույն դեպքում տեղի կունենա լիդերների փոփոխություն։ Երբ գան իշխանության, առաջ կանեն մի փոքր ավելի փակ կամ լավ այն, ինչ հիմա արվում է։ Ցանկացած դեպքում կբախի այն երկիրը, որը «աջ ռեֆորմներն» է առաջարկել առաջ տանում։ Այլընտրանք չկա։ Այսօր տրամաբանորեն «ձախն» ավելի «աջ» քաղաքականություն է տանում, քան տրամաբանորեն «աջը»։ Կարելի է բերել Արգենտինայի, Պերուի, Նամիբիայի օրինակները։ Այդ երկրներում կառավարություն են կազմում ոչ լիբերալ դեմոկրատները։ Անհնարին է, կոմունիստներն էլ, երբ զավթեցին երկիրը, 6 ամիս հետո հրաժարվեցին այն, ինչ մինչ այդ արվում էր։ Հայաստանում կոմունիստները կարող են ոգեւորվել, ավելի բարձրանալ, բայց եւ ձայնախմբություն չունեն։ Դա մնացած գաղափարախոսություն է, դրանք կեղծ ծմեների վրա կառուցված արժեքներ են։ Դա նման է նրան, որ գոմ, որտեղ սիրահարված եմ մի կնոջ, բայց նրան ասում եմ, որ «Ես ձեզ սիրում եմ, բայց ժամանակ չունեմ տեսնելու»։ Կոմունիստները կասեն, ժողովուրդ, մենք ձեզ սիրում ենք, բայց փող չունենք ձեզ տալու։

Մեր գաղափարախոսությունն այսպիսին է. ժողովուրդ, մենք ձեզ սիրում ենք, մենք ձեզ ուզում ենք փող տալ, բայց այդ փողը պետք է աշխատենք։ Հայաստանի համար եւ ընդհանրապես կոմունիստներից մտավախություն չունեմ, այդ առումով չի կարելի ժամանակավոր անգամ որեւէ [illegible] խոսել, որովհետեւ [illegible] կարծեմ է։ Կոմունիստները [illegible] ընթացիկ քաղաքականություն կա[illegible]

ԹԵՑՈՒԿ

Տապալված նստաշրջան

Աշտարակի քաղգործկոմի նախագահին մեղադրում էին բյուջեի ոչ նպատակային ծախսումների համար

Տեղեկություն ստանալով, որ Աշտարակի քաղխորհրդի փետրվարի 23-ին նախատեսված նստաշրջանում ակնկալվում է «տեղական բյուջեի կատարման ընթացքի հետաքրքիր քննարկում», նույն օրը առավոտյան 10:20-ին արդեն տեղում էի։ Ներկա էին նաեւ «Լրագիր օրի» թղթակից Ռուզան Մինասյանն ու «Առավոտի» թղթակից Վահե Հովհաննիսյանը։ Երեւանյան լրագրողներիս հայտնվելը ակնհայտորեն տհաճ անակնկալ էր քաղգործկոմի պաշտոնյաների համար։ Մեզ, մեղմ ասած, սիրալիր չընդունեց նաեւ քաղգործկոմի նախագահ, ԱԺ պատգամավոր պրն. Սիմոն Գրիգորյանը, որը, հանդիպելով միջանցքում, հայտարարեց, որ «չի թույլատրի մասնակցել նստաշրջանի աշխատանքներին», որովհետեւ... ինքը չի հրավիրել։ «Մամուլի մասին» օրենքի վկայակոչումները յոգնեցին. պրն. Գրիգորյանը հայտարարեց, որ առաջիկայում կկազմակերպի մամուլի ասուլիս եւ այդ ժամանակ «ոչ միայն կհրավիրի, այլեւ մեքենաներ կուղարկի մեր հետեւից», իսկ առայժմ ասաց է՝ «մարզպետը կանչել է»։ Խոստանալով վերադառնալ ժամը 11-ին, երբ պետք է սկսվեր քաղխորհրդի նստաշրջանի աշխատանքը, պրն. Գրիգորյանը գնաց եւ... այլեւս չվերադարձավ։ Ոչ միայն ինքը, այլեւ քաղխորհրդի պատգամավոր հանդիսացող քաղգործկոմի աշխատակիցների ճնշող մասը։ Հետո պարզվեց, որ նոր մարզպետին ուղեկցել են զոհված ազատամարտիկների գերեզմանին ծաղիկ դնելու։ Անշուշտ, մարդկային եւ հուզիչ քայլ է, բայց արդյո՞ք այդքան մեծ խմբով, այն էլ հակառակ պես քաղխորհրդի պատգամավորների հոծախումբ ուղեկցությամբ էր Արագածոտնի մարզպետ պրն. Հրաչ Գրիգորյանը գնացել իր քաղաքական պարտքը կատարելու՝ չեմ կարող ասել։

Այնուամենայնիվ, պատգամավորները հավաքվում էին, եւ նրանցից տիկին Վարդուհի Գեւորգյանը մեր ուշադրությունը հրավիրեց այն փաստի վրա, որ «փողոցի երկու կողմերից հատուկ մարդիկ, քաղգործկոմի նախագահի կողմնակիցներից, փախցնում էին պատգամավորներին, հետ տալիս, որպեսզի նստաշրջանի չգան»։

Կեսօրվա ժամը 12-ին քաղգործկոմի դահլիճում հավաքվել էին 24 պատգամավոր, եւ չորս հոգի պակասում էր, որպեսզի կանոնակարգով նախատեսված քվորումն ապահովվի։ Հետեւաբար նրանք, ովքեր նախապես ծրագրել էին տապալել նստաշրջանը, իրենց նպատակին հասան։ Չնայած դրան, տիկին Վարդուհի Գեւորգյանը, որը ներկայացավ որպես «նստաշրջանը գումարելու պահանջով հանդես եկած նախաձեռնող խմբի ղեկավար», հավաքված 24 պատգամավորների եւ լրագրողներիս առաջ հանդես եկավ հայտարարությամբ, որում լուրջ, երբ չասեմ ծանր մեղադրանքներ էին առաջ քաշվում քաղգործկոմի նախագահ պրն. Սիմոն Գրիգորյանի եւ նրա «թիմի» դեմ։ Այդ հայտարարությունից տեղեկացանք, որ «արդեն ութ ամիս նստաշրջան չի գումարվել» (պատգամավոր Վարդան Մալխասյանը տեղից բացականչեց՝ ի՞նչ ութ ամիս, արդեն մի տարի է), որ «երկու տարի է, ինչ քաղխորհրդի քննարկմանը չի ներկայացվում բյուջեի կատարման ընթացքը», որովհետեւ, ըստ իրենց, «գումարները ծախսվում են ոչ նպատակային»։

Հավաքվածների ուշադրությանը ներկայացվեցին «միանգամայն պաշտոնական տվյալներ, որոնք ստորագրել է ֆինբաժնի վարիչը» (ներկա էր, սակայն հրաժարվեց որեւէ պաշտոնական բացատրություն տալ)։ Ըստ այդ տվյալների, առաջացավ բավական տխուր պատկեր։ Բնակկոմունալ ծախսերի համար նախատեսված 24 մլն դրամի դիմաց հատկացվել է 34 մլն դրամ։ Բնակկոմավարչությունը, որի ղեկավարը վայելում է քաղգործկոմի նախագահի հովանավորությունը, ավել է ստացել 10 մլն դրամ։ Ժողկրթության բնագավառը 64 մլն-ի դիմաց ստացել է 68 մլն դրամ։ Սակայն վրդովեցուցիչն այն է, որ ուսուցիչներին աշխատավարձ չի վճարվել, եւ դեռ դեկտեմբեր ամսվա րից մնացել է 3 մլն դրամի պարտք։ Ոչ նպատակային է ծախսվել նաեւ մշակույթի բաժնին հատկացված 7 մլն դրամը, որը «կուլտուրայի բաժնի միջոցով գնացել է ժամանակավոր ջրավազանի կառուցմանը»։ Սոցիալական ծառայությունը ոչ միայն չի արժանացել այսպիսի առատաձեռնության, այլեւ ճիշտ հակառակը՝ 1,3 մլն դրամի դիմաց ստացել է 800 հազար դրամ։ Մինչդեռ «տեղական կառավարման ծախսեր» հոդվածով, որն իրականում գործկոմի աշխատակազմի պահպանման ծախսն է, 3,266 մլն-ի փոխարեն իրացվել է 3,5 մլն։ Ինչպես ասում են, իրենց անտես չեն արել, իսկ բուժկայաններին հասանելիք չնչին գումարները ժամանակին վճարել զլացել են։ Նույնը՝ նպաստները. 73 մլն դրամի փոխարեն իրացվել է 51 մլն-ը, կամ 22 մլն-ով պակաս։ «Այլ ծախսեր» հոդվածով ավել է ծախսվել շուրջ 10 մլն դրամ, սակայն այս գումարից ոչ մի լումա չի հատկացվել 13 զոհված ազատամարտիկների գերեզմանների կառուցապատմանը (յուրաքանչյուրին պետք է հատկացվեր 200 հազարական դրամ)։ Այս ամենացավալի փաստը դառը հեգնանքով բացատրվեց նրանով, որ «զոհվածները, երեւի, նախընտրական կամպանիա չէին կարող անցկացնել»։

Հրապարակված փաստերը վրդովմունքով ընդունվեցին ըստերի կողմից։ Արդեն հիշատակված Վարդան Մալխասյանը ընդգծեց, որ «առաջին անգամ լինելով՝ պարոնները եւ ընկերները միացել են», որովհետեւ «ՀՀՇ-ական նախագահի դեմ ըմբոստացել է նաեւ ՀՀՇ-ական պատգամավորների մի մասը, քանի որ նախագահը իր կաբինետը ձեւավորել է ոչ թե ՀՀՇ-ական, այլ կլանային սկզբունքով»։

Ավաղ, ինչպես ամենասկզբում նշեցի, նրանց, ում հասցեին մեղադրանքներ էին հնչում, լսելու բախտ չունեցանք։ Մինչդեռ չափազանց ցանկալի կլիներ իմանալ, թե ինչպես են պատասխանում առաջադրված հարցադրումներին։

Նշենք նաեւ, որ տապալված նստաշրջանին ներկա պատգամավորները որոշեցին նիստը տեղափոխել երեք շաբթի, իսկ եթե կրկին քվորում չապահովվի՝ «գնալ հրապարակ, ժողովրդի մեջ նստաշրջան անցկացնելու»։ [illegible]

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Կապանում սողանքի վնասը շուրջ 400-450 մլն դրամ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Կապանի Մ. Հարությունյան փողոցին հարող տարածքում 1994 թ. օգոստոսի 26-ին սողանքի հետեւանքով տեղաշարժվել էր շուրջ 400 հազ. խմ բնահող, հողածածկվել երկաթուղու գծերը, Կապան-Գեղանուշ ավտոճանապարհի հատվածը, քանդվել 7 առանձնատուն, զոհվել 3 մարդ։

Եւ ահա, 1996 թ. փետրվարի 20-ին նույն տարածքում տեղի է ունեցել նոր փլուզում, որի հետեւանքով տեղաշարժվել է շուրջ 80 հազ. խմ բնահող (ընդհանուր առմամբ, այդ տեղամասում տեղաշարժվել է շուրջ 0,5 մլն խմ բնահող)։ Սողանքի լեզվային մասը ծածկել է երկաթուղու գծերը եւ Կապան-Գեղանուշ ճանապարհի մի հատվածը։ Սողանքի գլխամասում նկատվում են բնահողի տեղաշարժեր եւ կա շուրջ 100 հազար խմ զանգվածի փլուզման վտանգ։ Մի [illegible] է ծածկել նաեւ [illegible] 9 առանձ[illegible] նաները։ Պատճառված նյութական վնասը ենթադրաբար կազմելու է շուրջ 400-450 մլն դրամ։

Փետրվարի 22-ին ՀՀ արտակարգ իրավիճակների վարչության եւ Կապանի քաղգործկոմի համատեղ խորհրդակցությունում քննարկվեցին սողանքի հետեւանքների վերացմանը եւ հակասողանքային միջոցառումների իրականացմանը առնչվող հարցերը։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ուղեգրություն

Պարսկաստանյան հանդիպումներ. Ծործորի վանքի երկրորդ կյանքը

Կտրելով Ավարայրը, հայտնվեցինք Շահբախտի դաշտում, որի ցածրադիր մասերը վաղուց յուրացվել են: Սակայն գյուղերը ծառազուրկ էին: Ահա մեր առջեւ արդեն Մակուի դաշտն էր, որը կազմում է Նախիջեւանի դաշտի հարավարեւմտյան շարունակությունը: Ծովի մակերեւույթից 1200 մ բարձրության վրա էինք: Մեր առջեւ բացվեց մի հուզիչ տեսարան: Առաջին անգամ հարավային կողմից տեսնում եմ Արարատ լեռը:

Տեր Աստված, հավատում եմ քո ճշմարտացիությանը: Դու չես շտապում, թույլ ես տալիս, որ ինքներս պատրաստվենք ներքուստ, պատրաստ լինենք վերցնելու այն, ինչ մերն է. բարձրյալից նվիրած մասունքը՝ լեռը: Այս երկար ու ծիգ փորձության միջով մենք անպայման հաղթանակով դուրս կգանք ու մաքրված, բարձր կներկայանանք մեր ծերունազարդ նահապետին՝ Մեծն Արարատին...

Րաֆֆին հայտնվելով Մակուի դաշտում, գրում է. «Նա այնքան անհարթ էր ու խորդուբորդ, որ ինձ երեւում էր, թե մենք գնում ենք մի հսկայական խարտոցի վրայով, ուր մինը մյուսի վրա շարված չեչաքարի բեկորները դեռ ներկայացնում էին սառած լավայի ալիքավոր փրփուրները»: Ինչպես երեւում է, ժայթքած

Փոքր Մասիսի լավան դեպի հարավ կողմն էր հոսել: Խոր ու նեղ ձորի մեջ Մակու կամ Զանգիմար (օձապտույտ) գետն է: Հավանաբար, երբեմնի հզոր երկրաշարժն էր առաջացրել այդ խոր ճեղքը: Մակու քաղաքի մոտ գետը աղմուկով ցած թափվելով մեկ ու կես մետր բարձրությունից, արագ անցնում է հնգակամար (Բեշգյոզ) հին կամրջի տակով: Այս կամուրջը հնում Մակուն կապում էր Կապանի ու Արարատյան դաշտի հետ: Կամուրջը միջնադարում կառուցել են Մակուի հայ իշխանները: Վերջերս մակվեցի մի հողատեր հին կամրջին կից սկսել էր նոր կամուրջ կառուցել, անտիճանաբար ավերելով այս հին ժամանակների ճարտարապետական հուշարձանը: Պոկել էին նաեւ կամրջի հայերեն արձանագրությունը, նետել գետը: Վարուժանը հետագայում գետի մեջ գտել էր արձանագրության մի բեկորը: Բարեբախտաբար նա ուներ ամբողջ արձանագրության լուսանկարը: Թավրիզի հայ գործիչները կանխելով միջնադարյան հուշարձանի ավերումը, բողոքում են իշխանություններին: Նոր կամրջի շինարարությունը այժմ դադարեցված է: Իրանի ճանապարհաշինության նախարարությունը հին կամրջի նորոգմանը տրամադրել է սար միլիոն թուման (շուրջ 38 հազար ամ. դոլլար): Վերականգնման աշխատանքի հսկողությունը հանձնարարված է Վարուժան Առաքելյանին: Նա ստուգում էր յուրաքանչյուր քարի տեղադրման ճշտությունը: Պարսիկ շինարարները պակաս պատասխանատվություն չէին զգում այս գործում: Ինչպես երեւում է, մի քանի ամսից կավարտեն կամրջի վերականգնումը: Վարուժանն ասաց, որ [illegible] նաեւ հին արձանագրությունը եւ կտեղադրեն նույն տեղում: Վարուժանը նոր առաջադրանք տվեց շինարարներին, ու մենք շարունակեցինք ճանապարհը: Մակուն (հնում՝ Շավարշավան, որը ըստ պատմահայր Խորենացու՝ Ամատունիների իշխանանիստն էր) կիրճի մեջ էր գտնվում: Անվանումը պարսկերեն «միանուն» բառի հետ է կապվում, որը նշանակում է՝ լեռան մեջ: Արտազ գավառի Սբ. Թադեւոս Առաքյալ վանքի եպիսկոպոսական տոհմը, մոնղոլների տիրապետության ժամանակ (13-րդ դար), Մակուն դարձնում են իշխանության կենտրոնը: Կառուցում են Ծործորի վանքը: 14-րդ դարի վերջերին հայ իշխանները հաջողությամբ հետ էին մղում Լենկթեմուրի հարձակումները: Ի վերջո, Նուր ադ Դին հայ իշխանը ընդունում է պապերի գերիշխանությունը: Սակայն Մակուի հայկական իշխանությունը 15-րդ դարում տեղի է տալիս կարակոյունլու ցեղի ձեռներին: Մինչ 1918 թվականը Մակու քաղաքում ապրում էին 240 տուն հայեր: Թուրքական յաթաղանը բնաջնջեց բոլորին: Ինչպես երեւում է, օսմանյան իշխանությունները նպատակադրվել էին Ատրպատականում բնաջնջել հայ բնակչությանը, դրանց տեղում բնակեցնել թուրքերի կամ հենց քարոզչության միջոցով թուրքացնել ազարի պարսիկներին, ի վերջո, Ատրպատականը անջատելով Իրանից, դարձնել մեծ թուրքական կայսրության մի հատվածը:

Մակուի վրա կախված լեռան ապառաժներին պահպանվել են հայերեն արձանագրություններ: Հայ կրոնավորները ասես կանխազգալով, որ չեն դիմանալու թուրք նվաճողների ձեռում ներին, բարձր ապառաժներին խաչեր են քանդակել ու անջնջելի հետք թողել Մակուում:

Քաղաքը ծգվում է ձորի երկայնքով: Բարձր ու ահարկու ապառաժների ստորոտում իրար վրա թառած տներ են շարվել:

Մակուից դուրս գալով, մենք գնացինք Սանգյար գյուղը, որի մոտի մի բարձունքի վրա ուրարտական քաղաքակրթության հետքեր են հայտնաբերվել: Այժմ հատուկ արշավախումբը պեղումներ է կատարում: Այն ինձ Կարմիր բլուրն էր հիշեցնում: Ուրարտական բնակավայր հայտնաբերելը այս տարածքում պատահական չի կարող լինել, քանի որ հնում այն մեծ եղել է Վանի ենթակայության տակ: Այստեղից ոչ հեռու Քիշմիշթափի գյուղն էր, որի հայ բնակչությունը բնաջնջվելու վտանգի տակ մահմեդականություն էր ընդունել: Գյուղը դեռ մինչեւ 19-րդ դարը պահպանել էր Վանք անունը:

Ասֆալտապատ լեռնային ճանապարհով մենք գնում ենք դեպի Ծործորի վանքը: Մի գյուղում շեղվել էինք Բարոն տանող ճանապարհից: Մի մոտոցիկլ հեծյալով հասավ մեզ, ու վարորդը ձեռքով նշան արեց, որ կանգ առնենք: Խոշոր այծերով քուրդը «իսլամի պահապաններից» էր, ու հետաքրքրվում էր, թե ուր ենք գնում, սակայն տեսնելով մարդանց թույլտվությունը, իսկույն ցույց տվեց Բարոն (հնում՝ Պարոն) տանող ճանապարհը: Մենք անընդհատ վեր էինք բարձրանում: Բարձր ապառաժների մեջ խոռոչներ էին երեւում, որոնք շատ հնում մարդու բնակարան են ծառայել: Մեր վերընթացին զուգահեռ Մասիսները ասես տեղից բարձրանում են, կարծես ուզում են ցույց տալ իրենց վիթխարի հասակը: Ինչպես Արարատյան դաշտից այստեղից եւս Արարատը գեղեցիկ է ու վեհ: Անցանք Բարոն գյուղի մոտով: Այժմ այն քրդաբնակ է: Գյուղում դեռեւս էլեկտրականություն չկար: Գյուղում ամեն տեղ հայկական խաչարձաններ են: Վարուժանի բարձրաչափը ցույց էր տալիս ծովի մակարդակից 2200 մ բարձրություն: Մեր առջեւ փռված էր Արարատից սկիզբ առնող գոգահովիտը:

Երեւաց ջրամբարը, որը լեռնաբազուկների արանքներով ճյուղավորվելով փռվել էր ձորում: Դեպի լիճն իջնող լեռնալանջին պարսկերեն գրված էր. «Անկախություն, Ազատություն, Իսլամական Հանրապետություն»: Լեռան գագաթին հին հայկական բերդն էր: Ավանդությունը պատմում է, որ բերդի պաշտպանները մինչեւ վերջ կռվել էին թուրքերի դեմ: Իսկ կանայք, տեսնելով, որ թշնամին ներս է մտնում, ապառաժներից իրենց նետել են Ծործորի խոր ձորը:

Մեր առջեւ կապույտ լճից քիչ վեր լեռնաբազուկի հարթակի վրա բազմել էր Ծործորի վանական համալիրից փրկված Սբ. Աստվածածին եկեղեցին: Այն ասես կենդանության շունչ էր հաղորդում շրջապատին, միեւնույն ժամանակ ընդգծում ժամանակի խորությունը: Բարդ ճակատագիր էր ապրել 13-րդ դարից մեզ հասած այս գեղանի կառույցը: 1987 թ. ամռանը շիրազցի քարտաշները, որոնք Ռահսազի գլխավորությամբ վերակառուցման աշխատանքներ են իրականացնում Սբ. Թադեւոս Առաքյալի վանքում, հայտնեցին Վարուժան Առաքելյանին, որ Ծործորի վանքը վտանգի տակ է: Պարսիկ որմնադիրներն անմիջականորեն առնչվելով վանական համալիրների հետ, հարգանքով էին լցված այդ հուշարձանների նկատմամբ: 1986 թ. տեղանքում արդեն սկսել էին պայթեցումները: Վանական համալիրը պետք է մնար ամբարտակի հատակին: Վարուժանը դիմեց հուշարձանների պահպանության պետ, ճարտարապետ Շիրազիին, որպեսզի միջոցներ ձեռնարկվեն կասեցնելու վտանգը ու գոնե մեկ կառույց ամբողջական տեսքով փրկեն: Ստրպատականի Թեմական խորհուրդը երկարատեւ բանակցություններից հետո շահեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության կառավարության բարյացակամ վերաբերմունքը առաջարկվող ծրագրի նկատմամբ, այն է. տեղանքում ժամանակավորապես դադարեցնել շինարարական աշխատանքները, վանական համալիրից ամբողջական մնացած միակ հուշակոթողը ճշտորեն տեղափոխել տեղանքից 600 մ վեր: Թեհրանում 4 ժամ տեւած խորհրդակցությունում որոշվեց 24 օր ժամանակ տալ տեղափոխելու համար: Եկեղեցու նոր տեղի հիմնօրհնեքը տեղի ունեցավ 1988 թ. հուլիսին, երբ Թադեի վանքից ուխտավորները Արտակ արքեպիսկոպոս Մանուկյանի գլխավորությամբ եկան այստեղ: Տասնվեց հայ պատանիներ մկրտվեցին հինավուրց Ծործորում: Նրանց կնքահայրն էր Վարուժան Առաքելյանը: Եկեղեցականները աղոթում էին, իսկ Վարուժանը պատանիների հետ տեղադրում էր ըստ տեղի նախապես համարակալված եւ ձորից տեղափոխված հիմքի քարերը: Հետագայում ճարտարապետը ինձ ցուցադրեց տաճարի վերակերտման փուլերի մասին պատմող գունավոր լուսապատկերները: Այս աշխատանքը կատարող «վարպետները» Բարոն գյուղի քուրդ շինարարներն են՝ Սադրեդդին Շիրելի (այլումին [illegible]) [illegible] որմնադիրն էր: Իհարկե, Բարոն գյուղի հողաշեն երդիկավոր տներին նայելով դժվար էր համակերպվել քուրդ շինարարի տաղանդի հետ: Սակայն ճարտարապետ Վարուժանը համարյա մշտապես այստեղ էր: Այժմ տաճարը կանգնած է ողջ հասակով մեկ, մնում է հովհարաձեւ վեղարի կառուցումը: Վեղարի քիվերի քարերը տեղադրված էին: Սակայն ճարտարապետը դժգոհությամբ հայտնեց, որ դրանք սխալ են տաշված, ու արդեն Հայաստանից հատուկ վարպետի կարիք էր զգացվում, որը տաշեր ու իրար ագուցեր վեղարի քարերը:

Թվում է՝ եկեղեցին իր հերթին տեսնելով մեզ, համակված է ուրախ եւ երջանիկ զգացումով: Չէ՞ որ ուխտավորներ են եկել իրեն այցելության, հաղորդակցվելու իր անցյալին, ու նաեւ ներկային: Վանքը հնում հանդիսացել է գրական թարգմանական, մշակութային եւ կրթական կարեւոր կենտրոններից մեկը: Այստեղ է գործել միջնադարի մատենագիր Հովհաննես վարդապետ Երզնկացի Ծործորեցին: Արտազի եկեղեցին ընկնելով կաթոլիկ քարոզիչների ազդեցության տակ, հակադրվում է հայ Առաքելական եկեղեցուն: Հովհաննես Ծործորեցի ռաբունապետի ջանքերով վանքում հիմք է դրվում հայ ունիթորական (կաթոլիկական եկեղեցու հետ քրիստոնեական տարբեր եկեղեցիների միության վրա հիմնված եկեղեցական ուղղություն) գրականությանը, թարգմանվում են կաթոլիկ նշանավոր հեղինակների գործերը: Արտազի գավառում կաթոլիկության ընդունմանը նպաստել էին եվրոպայից օգնություն ստանալու քարոզիչների սուտ խոստումները:

Մենք գնացինք տեսնելու ջրամբարի պատնեշը: Այստեղից Ծործորի ջրերը կոռոգեն, կկենդանացնեն Մակուի քարքարոտ դաշտը:

Օրն անցնում էր, ու պետք է Սբ. Թադեի վանք հասնեինք: Քաղցած էինք: Հինավուրց բերդի ապառաժների տակ կանգ առանք: Ազատը, որ Նեսան քահանայի օգնականն էր, իսկույն փայտերից մի սեղան պատրաստեց, տեղադրեց ծալովի աթոռակները,

վարազի միսը, զանազան ուտեստեղեն փռեց սեղանին: Քիչ անց օդում մի փոքրիկ շիշ էլ հայտնվեց: Կենացները շատ չէին, բայց հնարավորություն տվեցին հիշելու մեր վանքերի հին կերտողներին ու նրանց հին տերերին, ինչպես նաեւ շնորհակալության խոսք արտահայտել Իրանի ժողովրդին ու իշխանություններին, որոնք տնտեսական ու քաղաքական դժվարին ժամանակներում զգալի միջոցներ են հատկացրել հայկական հինավուրց հուշարձանը փրկելու համար: Իսլամական Իրանը հարգում է իր երկրում փոքրամասնություն կազմող հայության հավատքի հուշարձանները, նոր կյանք է հաղորդում դրանց: Սա առավել գնահատելի է դառնում, երբ ականատես ենք լինում հարեւան երկրների (Թուրքիա, Ադրբեջան...) հայոց հին կոթողների, գերեզմանատների համատարած ավերին:

Ծործորի վանքից Սբ. Թադեւոս Առաքյալի վանք ուղիղ գծով 3-4 կիլոմետր է: Սակայն Վարուժանին ծանոթ շինարար [illegible] խորհուրդ [illegible]: Պետք է վերադառնայինք Մակու, շուրջ հարյուր կիլոմետր հսկա շրջան գծեինք ու հասնեինք Քրիստոսի առաքյալներից Թադեւոս Առաքյալի անվան ու գործունեության հետ կապվող հայոց սրբավայրը:

ՍԱՄՎԵԼ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

Բողոքներ Արամ Ա կաթողիկոսի Աթենք եւ Դամասկոս այցի առթիվ

Նոր ենք ստացել ՌԱԿ Բեյրութի, Աթենքի եւ Լոս Անջելեսի պաշտոնաթերթեր «Զարթոնքի», «Նոր Աշխարհի» եւ «Նոր Օրի» հունվարի վերջին համարները, որոնք լայն անդրադարձումներ ունեն Մեծի Տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսի Դամասկոս (Սիրիա) եւ Աթենք (Հունաստան) կատարած այցելությունների, ավելի ճշգրիտ՝ այդ ընթացքում պարզված տխուր երեւույթների մասին:

Այսպես. «Զարթոնք» օրաթերթը «Դամասկոսցի» եւ «Փոքրիկն Դավիթ» ստորագրություններով վերեւ իր էջերում տեղ է տվել Սիրիայի մայրաքաղաքից ուղարկված զույգ թղթակցությունների, որոնցից պարզվում է, որ Արամ կաթողիկոսը Դամասկոսում, որտեղ ընդունվել էր Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի կողմից, բոլորովին անտեսել է տեղի հայկական եկեղեցուն, թեմի առաջնորդարանը, թեմական խորհուրդը ու ոչ անթիլիասական հավաքականներին: «Ես ալ կ'ուզէի Ձեր այցը համբուրել, Վեհափառ» վերնագրի տակ «Դամասկոսցին» ափսոսանք է հայտնում, որ այցելելով հանդերձ Հայոց առաջնորդարանի հարեւանությամբ գտնվող Ասորական եւ Հույն ուղղափառ եկեղեցիների պատրիարքարանները, Կիլիկիո կաթողիկոսն իր օրհնաբեր այցելությանը չի արժանացրել սեփական հոտին, կամ ընդունելություն է կազմակերպել «Շամ» հյուրանոցում, սակայն ոչ հայոց Ս. Սարգիս եկեղեցում, եւ հազարավոր հայ հավատացյալների զրկել իր այցը համբուրելու պատեհությունից...

«Խոսք ողջույնի, որ չարտասանուեցաւ» վերնագիրն է կրում «Նոր Օրում» («Զարթոնքից» արտատպելով) հրատարակված «Փոքրիկն Դավիթի» հոդվածը, որից պարզվում է, որ Դամասկոսում պաշտոնական ընդունելությունների ժամանակ Արամ կաթողիկոսի շքախմբին մաս է կազմել նաեւ Անդրանիկ ծայրագույն վարդապետ Սարգսյանը... որպես Դամասկոսի թեմի առաջնորդ, այնինչ Դամասկոսի հայոց թեմն ունի իր ընտրված առաջնորդը՝ հանձինս Գնել արք. Ճեռեճյանի: Ցավ հայտնելով այդ առթիվ, հոդվածագիրը հիշեցնում է Արամ կաթողիկոսի սիրած «Մեկ հայրենիք, մեկ ժողովուրդ, մեկ եկեղեցի» արտահայտությունը, որը, ըստ «Փոքրիկ Դավիթի», ոչ միայն չի համապատասխանում նրա գործունեությանը, այլ նույնիսկ ունի «դրդարկ դամասկահայ մեր գաղութի երկփեղկման անտեղի քիճեղումներով եւ անհիմն միջամտություններով»:

Ավելի ընդգրկուն է «Նոր Աշխարհի» թերթի հունվարի 30-ի խմբագրականը, որի վերնագիրն է «Ո՞ւր [illegible] եկեղեցւոյ ողբերգութիւնը կը շարունակուի»: Դամասկոսից Կիպրոս եւ Հունաստան կատարված այցելությունների շարքի մասին է այն, որտեղ գլխավոր միտքն այն է, թե Անթիլիասի կաթողիկոսի Ամենայն հայոց հայրապետ դառնալով ծնված նոր հույսերը եկեղեցական թեմերի կնճռոտ հարցի կարգավորման ուղղությամբ, հօդս են ցնդել Արամ Ա կաթողիկոսի եւ իրեն համախոհ կուսակցության՝ ՀՅԴաշնակցության անզիջում կեցվածքի պատճառով:

Հիշեցնենք, որ Դամասկոսի թեմը, որը վարչականորեն գտնվում է Անթիլիասի [illegible] 1956 թ.-ից ի վեր չի ենթարկվում Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությանը, ինչպես եւ Հունաստանի թեմը, որը վարչականորեն պատկանում է Ս. Էջմիածնին, նույն թվականից ի վեր կտրված է եւ Անթիլիասն այնտեղ պահում է իր [illegible] թեմը:

digitised by A.R.A.R.@

ԶԻՆԱՎԱՃԱՌՔ

Իրանը ռուսական զենքի հիմնական գնո՞րդ

Հայտնի է, որ Ռուսաստանը Միացյալ Նահանգների կամքին հակառակ ատոմային էներգետիկայի բնագավառում օգնում է Իրանին: Հայտնի է նաեւ, որ արգելելով ուրիշ երկրներին Իրանին զենք վաճառել, Ամերիկան առատորեն զինում է Թուրքիային: Մյուս կողմից, բողոքելով ՆԱՏՕ-ի դեպի Արեւելք ընդարձակվելու ծրագրերի դեմ, Ռուսաստանի ներկայացուցիչները, մասնավորապես Պավել Գրաչովը, հայտարարել են, որ ի պատասխան դրա Ռուսաստանը ստիպված կլինի նոր դաշնակիցներ գտնել ու Իրանն է հիշատակել: Վերջին տարիների զանազան բարեփոխումներից հետո Ռուսաստանի ռազմարդյունաբերական համալիրը կյանքանը վիճակում է եւ կորցրել է իր առաջավոր դիրքերը զենքի համաշխարհային շուկայում: Շատ քիչ երկրներ են այժմ ռուսական զենք գնելու ցանկություն հայտնում: Այդ եզակիներից մեկն էլ Ռուսաստանի բնական դաշնակից Իրանն է, որի ղեկավարությունը, տեսնելով երկրի զինված ուժերի այսօրվա վիճակը, ստիպված է զենք գնելու մասին մտածել: Վերջին 2 տարում Ռուսաստանը Իրանին ավելի քան 400 միլիոն դոլարի զենք է վաճառել: Տեղեկություններ կան, թե Ռուսաստանը նախկինում ստորագրված պայմանագրերից առաջ կատարել եւ Իրան է առաքել ՄԻԳ-29 եւ ՍՈՒ-25 տիպի օդանավեր, Ս-200 մակնիշի զենիթային հրթիռային համալիրներ: «Ռոսվոորուժենիե» ընկերության մի ներկայացուցիչ, որը չի ցանկացել իր անունը հիշատակվի, Ռուսաստանի մամուլի միջոցով հայտնել է, թե Իրանը ռուսաստանյան ռազմական տեխնիկա գնելու ցանկություն է հայտնել: Տ-72 մակնիշի տանկեր լիցենզիայով արտադրելու մասին պայմանագրեր են ստորագրվել: Ըստ որոշ տվյալների, առաջիկայում Իրանը Ռուսաստանից 1 միլիարդ դոլարի զենք է ցանկանում գնել: BBC-ի թղթակիցը հայտնել է, որ պաշտոնական անձինք Մոսկվայում հրաժարվել են մեկնաբանել այդ տեղեկությունը, իսկ ռազմական փորձագետներն այդ կապակցությամբ տարբեր կարծիքներ են հայտնել: Նրանցից ոմանք, մասնավորապես Լոնդոնյան ռազմավարական կենտրոնի տնօրեն Միխայիլ Գոռենը կարծում է, որ Ռուսաստանի ռազմարդյունաբերական համալիրն այժմ այնպիսի վատ դրության մեջ է, որ միլիարդանոց պայմանագրի մասին խոսելն այսօր իրական չէ: Առավել եւս, որ Ռուսաստանը խոստացել է Արեւմուտքին, թե զանգվածային ռազմական օգնություն Իրանին չի ցուցաբերելու: Մյուսները, ինչպես Քարնեգիի հիմնադրամի փորձագետ Դմիտրի Տրենինը, Ռուսաստանի ռազմարդյունաբերական համալիրի կողմից Իրանի շուկան նվաճելը մեծ հաջողություն են համարում, քանի որ Թեհրանը հյուսիսում ռազմավարական հետաքրքրություններ չունի եւ իր արեւմտյան ու հարավային սահմաններն է միայն ամրապնդում: «Ռուսաստանը Իրանին իր ռազմարդյունաբերական համալիրի արտադրանքի մի մասը գնելու բնույթով հաջող գործընկեր է համարում», ասել է Դմիտրի Տրենինը: Ռուսաստանյան զենքի նկատմամբ Իրանի հետաքրքրության մասին է վկայում նաեւ այն, որ հրաձգային զենքի հայտնի կոնստրուկտոր Միխայիլ Կալաշնիկովը Թեհրանի հրավերով այժմ Իրանում է գտնվում:

ԱՐԹՈՒՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀ

Տաք գոտի. եղանակի խորհրդավոր տարօրինակությունները

Բնակլիմայական տարօրինակ երեւույթներ են տեղի ունենում աշխարհի տարբեր անկյուններում: Համեմատաբար մեղմ ձմեռ Հայաստանում, ռեկորդային շոգ Անգլիայում եւ Շոտլանդիայում, ձնաբուք Ամերիկայում եւ Կանադայում, երաշտ Արգենտինայում, ձյան աննախադեպ առատություն Ճապոնիայում, անսովոր ցածր ջերմաստիճան Հյուսիսային Եվրոպայում (Համբուրգում սառել էր Ալստեր լիճը, որի վրա մոտ 500 հազար հոգի ուրախությամբ սկսել են սահել), ձյան պակասություն Ալպյանում եւ Ալյասկայում (որի հետեւանքով տեղի չունեցավ լեռնադահուկային սպորտի աշխարհի առաջնությունը), ջրհեղեղ Իտալիայում, Ինդոնեզիայում, Ֆրանսիայի հարավում եւ Հարավ-Աֆրիկայում, որտեղ սահավազքն 147 հոգի է զոհվել: 20 միլիոն թիթեռներ սառել են Կենտրոնական Մեքսիկայում: Ի՞նչ է կատարվում եղանակի հետ, ինչո՞ւ է խախտվում բազմամյա ռեժիմը, ինչո՞վ են բացատրվում այս հանկարծ փոփոխությունները: Այս հարցերին է անդրադառնում «Նյուզուիք» հանդեսը, որից քաղվածաբար հաղորդում ենք հետեւյալ տեղեկությունները:

Այս գիտական ուսումնասիրությունների մեծամասնության, այդ բոլորը հետեւանք է այս դեռ կոչված մթնոլորտային համատարած տաքացման, որն էլ իր հերթին հետեւանք է մթնոլորտի աղտոտման: «Մեր ապագայում մենք գործ կունենանք խոնավության շատ պակաս, ջերմության ռեկորդային բարձր աստիճանի եւ գրոտ տեղումների հետ», ասում է Արգենտինայի Ազգային այգիների պատասխանատուներից Ֆերնանդո Արդուրեան: Իսկ Բուենոս Այրեսի արեւմուտքում ռանչոյի տեր Ռամոն Նեւասը նշում է, որ ինքը 62 տարեկան է եւ «նման բան չի տեսել»:

Պարզվում է, ինչքան հաճախակի փոփոխություններ պատահեն կլիմայական համակարգին, այնքան անկայունելի ու տարօրինակ են դառնալու նրա «խորհրդավոր վարքագծի» ցուցադրումները: Վառելանյութերի այրման հետեւանքով արտանետված գազերը կլանում են մթնոլորտի ինֆրակարմիր ճառագայթները եւ քանի որ այդ գազերի քանակը գնալով աճում է, մթնոլորտն ստիպված է «ներարկվելու այդ աղետին եւ կրելու այդ ծանր բեռի տակ»: ՄԱԿ-ի հովանավորության տակ անցյալ ամիս տեղի ունեցած միջկառավարական քննարկումը մինչեւ 2100 թվականը 1,8-ից 6,3 աստիճանի բարձրացում էր կանխատեսում: Իսկ թե այդ աստիճանի փոփոխություններն ինչ հետեւանքներ կունենան, դժվար է պատկերացնել: Որոշ գիտնականներ կարծում են, որ ձմեռները կմեղմանան ու գարնանը առատ բերք կլինի, մինչդեռ ուրիշները համոզված են, որ եղանակի նման փոփոխությունները հսկայական վնաս կպատճառեն երկրագործությանը եւ որոշ շրջաններում համատարած երաշտ կլինի: Հստակ է այն, որ տաք եղանակին ավելի շատ խոնավություն է գոլորշիանալու: Չորային շրջաններում, որտեղ գոլորշիանալու քիչ խոնավություն կա, երեւույթը բացասաբար է ազդելու հողի վրա, եւ անպայման երաշտ է առաջացնելու: «Երաշտի տարիների թիվն անհամեմատ աճելու է», ասում է Օվկիանոսային եւ մթնոլորտային ազգային վարչության մաս կազմող գեոֆիզիկական լաբորատորիայի տնօրեն Ջերրի Մալմենը: Մրրիկներն ու փոթորկահողմերը սաստկանալու են: «Ինչքան տաքանա օվկիանոսը, այնքան խիստ է լինելու արեւադարձային քամին», ավելացնում է նույն լաբորատորիայի բույթերի մասնաճյուղի աշխատակից Սենդի Մակդոնալդը: Համատարած տաքացման երեւույթը Ատլանտյան օվկիանոսը դարձրել է խոնավության ավելի մեծ աղբյուր՝ գոլորշիացման աստիճանի բարձրացման հետեւանքով:

Դեռ 1988-ի հունիսին Նյու Յորքի Գոդարի անվան տիեզերական հետազոտությունների ինստիտուտի տնօրեն Ջեյմս Հանսենը Սենատի համապատասխան հանձնախմբի առաջ ելույթ ունենալով զգուշացրել էր, որ մթնոլորտային համատարած տաքացման գործընթացը տեւական ենթադրություններից արդեն իրականություն է դառնում: Հիշեցնենք, որ «Էնդրյու» փոթորիկը, որի հետ մթնոլորտի տաքացմանը զուգընթաց ավելի հաճախակի հանդիպումներ են սպասում գիտնականները, անցյալ տարի բազմաթիվ մարդկանց կյանք խլեց եւ 16,5 միլիարդ դոլարի վնաս պատճառեց: Մասնագետների մի խումբ Եվրոպայում փորձում է համոզել համապատասխան կառավարություններին՝ կարգավորելու թունավոր գազերի արտահոսքը: «Աղետը պետք է կանխվի: Մենք պետք է ուղղենք մեր սխալները», ասվում է նրանց հրապարակած հայտարարության մեջ: 1992-ին Ռիո դե Ժանեյրոյում տեղի ունեցած գագաթնաժողովում զարգացած երկրները խոստացան կրճատել իրենց տարածքներում թունավոր գազերի բացթողումներն այնպես, որ 2000 թվականին դրանք չգերազանցեն 1990-ի մակարդակը: Այդ խոստումը պահպանող միակ երկիրն առայժմ Շվեդիան է: Միացյալ Նահանգների հույսը արդյունաբերողներն են, որ կամովին նվազեցնեն գազերի արտանետումը, փոխանակ ավելի «կարծր» միջոցառումների դիմելու, որի դեպքում կտուժեն նաեւ որոշ քաղաքական անձնավորություններ:

Մթնոլորտի տաքացման խնդիրն այնքան այժմեական ու հրատապ բնույթ է ընդունել, որ դրանով զբաղվում են տարբեր երկրների գիտնականները: Աշխարհի ճանաչված կլիմայագետներից անգլիացի Ֆիլիպ Ջոնսն անցած տասնյակ տարիների ընթացքում ամենատարբեր տեղեկությունների հիման վրա կարողացել է ստեղծել կլիմայական քարտեզներ, որոնք մուտքագրել է համակարգչի մեջ: Անցած 96 տարիների պատկերը հստակ երեւում է էկրանի վրա: 1901-ին այն եղել է բաց կապույտ, որը նշանակում է հաստատված նորմերից նվազագույն շեղում: 1936-ին այն դառնում է կարմիր: 1942-44-ին պատկերը մուգ կապույտ է: «Դրանք այն ձմեռներն էին, որ Հիտլերին Ռուսաստանում դժոխային պայմանների մեջ գցեցին», ասում է Ջոնսը: Այդ կլիմայական քարտեզները գնալով ավելի ու ավելի կարմիր են դառնում: Ամենաթեժ կարմիրը 95-ին էր: Անցյալ դարաշրջանի բնակլիմայական տեղեկությունները մասնագետները ստանում են ուսումնասիրելով ծառերի օղակաձեւերը, մարջանե կազմությունները եւ բյուրեղացած սառցաբեկորները: Ջոնսի գրասենյակը գտնվում է Իսթ Անգլիայի Բրիտանական համալսարանի կլիմայական ուսումնասիրությունների բաժնում: Օդերեւութաբանական եւ այլ հաստատությունների օժանդակությամբ նրա հավաքած տվյալներն ամենաընդգրկունն ու ամենահավաստին են: Նրա հավաստիացումներով, անցած տարին եղել է մեր հազարամյակի ամենատաք դարաշրջանի ամենատաք տարին: Այդ ռեկորդային ցուցանիշը հաջորդ հինգ տարիների ընթացքում առնվազն մեկ անգամ պետք է խախտվի: Եթե դարասկզբից մինչեւ 1995 թիվը երկրագնդի ջերմաստիճանի փոփոխումը կազմել է ընդամենը 1,1 աստիճան (Ֆարենհայթի սանդղակով), ապա մինչեւ 2050 թիվը նախատեսվում է 3 աստիճանի բարձրացում: Հատկանշական է, որ նույնիսկ ամենաչնչին տատանումները կարող են մեծ ազդեցություն թողնել երկրի կենդանի էակների կյանքի վրա: Ջոնսը չի կասկածում, որ տաքացման երեւույթը հետեւանք է ընդերքային վառելանյութերի օգտագործումից առաջացած թունավոր գազերի: Նա չի պատրաստվում դեռ դուրս գալ ասպարեզից, սակայն խելամտորեն զգուշացնում է, որ «քաղաքագետները պետք է կարողանան երկարաժամկետ ծրագրերի վրա կենտրոնանալ, տեսնելու իրենց քայլերի հեռանկարային հետեւանքները»:

Հ. Օ.

Գերմաներենի հաղթարշավ Կենտրոնական Եվրոպայում

1989 թ. Բեռլինի պատի անկումից եւ Գերմանիայի վերամիավորումից հետո Եվրոպայում կտրուկ ուժեղացավ այդ երկրի ոչ միայն քաղաքական ու տնտեսական, այլեւ մշակութային ազդեցությունը: Դրա արտահայտության ձեւերից մեկը գերմաներենի տարածումն է:

Ներկայումս Լեհաստանի ուսումնական հաստատություններում գերմաներենի ուսուցիչների ու դասախոսների 1500-2000 թափուր տեղ կա, չնայած, որ վերջին վեց տարում նրանց թիվը քառապատկվել է, նշում է Nouvel Observateur հանդեսը: Բուդապեշտում Գերմանիայի դեսպանության ղեկավարներից մեկն իր զարմանքն է արտահայտում Հունգարիայում գերմաներենի նկատմամբ առկա մեծ հետաքրքրության առթիվ, ավելացնելով, որ իրենք չեն կարողանում այդ երկրի համար գտնել անհրաժեշտ թվով գերմաներենի ուսուցիչներ: Հունգարիայի տարրական դպրոցներում ընթացիկ ուսումնական տարում գերմաներենը որպես ուսման [illegible] 334 հազար երեխաներ, որ կրկնակի գերազանցում է 1990-1991 թթ. ուսումնական տարվա ցուցանիշը: Չեխիայի դպրոցներում աշակերտների կեսը նախապատվությունը տալիս է գերմաներենին, մինչդեռ անգլերենն ու ֆրանսերենը նախընտրում են համապատասխանաբար 43,6 եւ 2,7 տոկոսը: Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում ընդհանուր առմամբ 13 միլիոն երեխաներ եւ ուսանողներ գերմաներեն են սովորում: Համալսարաններում եւս մեծ է հետաքրքրությունը գերմանական լեզուների նկատմամբ:

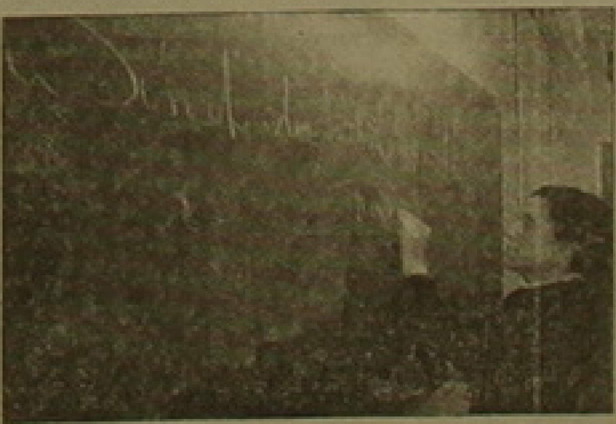

Ո՞րն է այս երեւույթի պատճառը: Ինչպես նշում է Վարշավայի Գյոթեի անվան ինստիտուտի տնօրեն Պետեր Զենկը, ոմանց գերմաներենի իմացությունն անհրաժեշտ է գերմանական ընկերությունում աշխատանքի համար, բայց առավել հաճախ գերմաներենն սովորում են դրա մասնագիտական օգտակարության պատճառով: Բանն այն է, որ Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում գերմաներենը վերջին տարիներին լայն տարածում է գտնում որպես գործարար մարդկանց եւ զբոսաշրջության մասնագետների հաղորդակցման լեզու: Բացի դրանից, գերմաներենը մայրենի լեզու է շուրջ 100 միլիոն եվրոպացիների համար եւ Եվրոպայում տարածված երկրորդ գլխավոր լեզուն է ռուսերենից հետո:

Վերջին տարիներին եվրոպական որոշ երկրներում գերմաներենի արագ տարածումը ոմանց մեջ երկյուղ է առաջացնում, թե այդ լեզուն կարող է գերիշխող դառնալ ամբողջ Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայում: Որքանո՞վ են հիմնավոր այդ երկյուղները: Գերմանիայի Բամբերգ քաղաքի համալսարանի անվանի գերմանագետներից մեկը՝ Հելմութ Գլյուկը նշում է, որ շատերն ակնկալում են, թե գերմաներենն ազգամիջյան հաղորդակցման լեզու կդառնա Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներում: Բայց դա լոկ երազանք է, քանզի անգլերենն էլ ավելի արագ է տարածվում եւ այդ տարածաշրջանում, ինչպես այլուր, առաջատար դիրքեր է գրավելու: Ինչ վերաբերում է ֆրանսերենին, ներկայիս Եվրոպայում նրա համար այնքան էլ շատ տեղ չի մնացել: Այդ լեզվի վիճակն ինչ-որ չափով բարվոք է միայն Լեհաստանում, որտեղ ֆրանսերենի դասավանդմամբ զբաղվում է օտար լեզու դասավանդող մասնագետների 7 տոկոսը, որը կրկնակի գերազանցում է 1988 թ. ցուցանիշը:

Գ. Բ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

1997-ին լրանում է Եղիշե Չարենցի 100-ամյակը: Այդ առիթով բանաստեղծի տուն-թանգարանը միջոցառումների մեծ ծրագիր է նախապատրաստել և 3-4 ամիս առաջ ներկայացրել մշակույթի նախարարություն: Թանգարանի տնօրեն Լիլիթ Հակոբյանի ասելով, 5-6 գիրք արդեն կազմված են, պատրաստ հրատարակության: Դավիթ Գասպարյանը պատրաստել է «Չարենցի անտիպները», թանգարանի գիտական կազմը, հենվելով Կարինե Ամիրխանյանի 86-87-ին սկսած գործը, ավարտել է «Չարենցի անձնական գրադարանը» հատորը, պատրաստ են Ալմաստ Զաքարյանի և այլոց մենագրությունները, Դավիթ Գասպարյանի «Հուշերի եռյակ գիրքը», որը բավական ծավալուն հատոր է լինելու: Առանձին գրքով կհրատարակվի նաև Ռեգինա Ղազարյանի հուշերի նոր գիրքը: Այս բոլորն առաջացնում, որովհետև տուն-թանգարանի տնօրենի խոսքերով, խնդիր դեռ ոլորտի հովանավորներ գտնել հրատարակությունները պատշաճ մակարդակով տպագրելու համար:

Չարենցի հոբելյանը նշելու կապակցությամբ բնականաբար պետք է ստեղծվի կառավարական հանձնաժողով, միջոցառումների անցկացմանը պետք է մասնակից դառնա նաև Սփյուռքը: Տիկին Հակոբյանի ասելով, պետք է կազմակերպվի լավագույն ճանապարհի, գեղանկարի, բանաստեղծության, երաժշտական ստեղծագործության մրցույթ-փառատոն, տոնահանդես, համերգային ծրագիր, որին պետք է մասնակցեն նկարիչների, կոմպոզիտորների, գրողների միությունները:

Այսօր տուն-թանգարանը զբաղված է 100-ամյակին նվիրված ալբոմի և պլակատի հրատարակմամբ: «Ալբոմն առաջինն է լինելու մեր թանգարանի պատմության մեջ: Երեք լեզուներով՝ հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն) պատկերազարդ, փաստաթղթերով, լուսանկարներով հարուստ այս ալբոմը կներկայացնի Չարենց մարդուն, բանաստեղծին, նաև թանգարանի գործունեությանը կանդրադառնա», ասում է թանգարանի տնօրենը, որի ֆինանսավորումները Կլարա Խոջոյանի, Քնարիկ Թոփչյանի, նաև նկարիչ Կամո Նիգարյանի աշխատասիրությամբ է ստեղծվում ալբոմը:

Տուն-թանգարանին հուզում է նաև մեկ ուրիշ կարևոր խնդիր: 93-ին ականատեսների կարծիքին անսալով, թանգարանի կոլեկտիվը մի խումբ չարենցագետների հետ փորեց Էջմիածնի խճողու մեծածավալ կայքը (միլիցիայի դոլոյի երգա կայքը), որտեղ հայտնաբերեցին մարդկանց ոսկորներ: Մարդաբան-փորձագետների ուսումնասիրությունները ներառելով Ալֆերին, թե ոսկորների տարիքը, հասակը համապատասխանում է 40-ամյա տղամարդու Չարենցի կազմվածքային տիպին: Գանգոսկրը չի հայտնաբերվել, որը և բարդացնում է գիտնականների խնդիրը, բայց դրանով լրջորեն զբաղվելու եռանդուն ջանքեր էլ չկան: «Սա միայն չարենցագետների կամ թանգարանի աշխատողների նեղ խնդիրը չէ, հատկապես մարդաբան-փորձագետների խումբ պետք է զբաղվի», ասում է Լիլիթ Հակոբյանը: Կարծիք էլ կա, թե չոլիսի զբաղվենք ընդհանուր փնտրելու առնչվածով, Չարենցի խորհրդանիշը հենց այդ անհայտությունն է, պատճառաբանությունն են բերում»: Մեր կարծիքով, Չարենցի խորհրդանիշը անհայտ, անշիրիմ մնալու մեջ չէ, չէ՞ որ ինքն էր երազում. «... Նախանձելի բաղդ... Օ, սիրտ իմ, ես կուզեի, որ ինձ մի իրիկուն տանեն այս հարազատ, ծանոթ այս փողոցով, այս տների միջով, ուր կառուցվել ու անցած ինձ ճանաչում են, օ, երջանկություն... Արժանանալ ամբողջ, ամբողջ կյանքում, Իր ողջ աշխարհային երթում անհանգ... Դեպի հանգստարան... Տար ինձ երկինք այդպիսի մահ ու այդպիսի բաղդ...» («Անվերնագիր»):

Չարենցի տուն-թանգարանը նախապատրաստվում է բանաստեղծի 100-ամյակին

Ռեգինա Ղազարյանը, Լիլիթ Հակոբյանը Չարենցի տուն-թանգարանում

Մնացել է 100-ամյակին մի փոքր ժամկետ, ունենալ հույս, որ խնդիրը կլուծվի, երբ բոլորս մտահոգ լինենք խնդրով:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Վեղիին մանկական գրադարան պետք չէ՞

Ավարտի երգանի Վեղի ավանի մանկական գրադարանն ունի 1500 անվան գրքեր: Նրկեց են վաս ժամանակներ: Յփնաանների բազմակարության պատճառով գրադարանը այս տարի չկառուցապատ բաժանորդագրվել նույնիսկ «Կանչը»: Անմխիթար վիճակում է նոր գրքերի ստացման հարցը: Սակայն այս ամենը նկատողական է, անազնաղոյ մի վտանգի առաջ: Շատ տարիներ առաջ գործկոմի վարձակալել է շենքի առաջին հարկի տարածքի մի մասը և դրել մանկական գրադարանի տրամադրության տակ: Այսօր ավանի գործադիր կոմիտեն պնդատում է խախտանացնել վարձակալությունը, ինչից և ազատ են օգտվել, ինչ որ մարդիկ: Ավանի հասարակությունը բաղը կսա՞: Դժվար է ասել: Վարձակալ կրճատել բաժինն ազատ է, որ գրադարանը պակաս, սակայն փակվի պետք է մնալ: Գործադիր կոմիտեի նախագահը, ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր Յիրայի Զաքարյանը փորձում է պարզ ուղղել ներկայացնել, սակայն և մարդն ազատ չի տալիս: Զանազան են փորձարկում նաև գործկոմի մշակույթի բաժնի վարիչ Հ. Դավթյանն ու գրադարանի կիրառողը և տնօրեն Ա. Հակոբյանը հույսեր փայփայելով, թե կլինեն գրադարանի պահպանման գանկություն ունեցող մարդիկ: Կարծում ենք, որ գործադիր կոմիտեն կփոխի վրդովմունքը վերաբերյալ որոշումը: Ամեն դեպքում են սպասում նրանց դժվարինների ու միջամտին:

ԱՐԻՆԵ ԲԱՂԴԱՅԱՆ

«Անզուգական պատմական ուսումնասիրութիւն մը»

Այսպես է վերնագրել «Արեւ» թերթի խմբագիր Հովհաննես Տեր-Պետրոսյանն իր ընդարձակ գրախոսականը (հունվարի 31-ի եւ հաջորդական երեք համարների մեջ) նվիրված եգիպտացի պատմաբան Մոհամմեդ Ռաֆաաթ էլ Իմամի «Հայերը Եգիպտոսի մեջ. 19-րդ դար» արաբերեն լեզվով ուսումնասիրությանը, որի հրատարակման լուրը մենք ժամանակին հաղորդել ենք «Ազգի» փետրվարի 3-ի համարում, նշելով, որ «Նուպար» տպարանում հրատարակված մագիստրոսի պաշտպանության հեղինակի այդ թեզը իր նախորդների համեմատությամբ եզակի է թե բովանդակությամբ եւ թե ուսումնասիրության մեթոդով:

Գիրքը բաժանված է վեց գլուխների. (ա) Հայաստան եւ հայերը, (բ) Հայերի գաղթը դեպի Եգիպտոս, (գ) Հայերի տնտեսական գործունեությունը, (դ) Հայերը կառավարական կազմում, (ե) Հայերի մշակութային դերը եւ (զ) Հայերը եգիպտական հասարակականության մեջ: Գիրքն ունի նաեւ բազմաթիվ ներածականներ, յորը հավելված գլուխներ, եւ օգտագործված 159 աղբյուրների ցանկ, որն ըստ գրախոսողի, «զմայլեցուցիչ եւ նույնիսկ անհավատալի է»:

Գրեթե Հայաստանի աշխարհագրական դիրքին, նշանակալից դեպքերին եւ բարբարոս ցեղերի արշավանքների հետ միասին հայ ժողովրդի գաղթերին անդրադառնալուց հետո, հեղինակը բացատրություններ է տվել գաղթօջախների գոյացման, օսմանյան Թուրքիայում հայ ազատագրական շարժումների, թուրքական ջարդերի եւ թրքահայերի 1894-96 թվերին դեպի Եգիպտոս խմբային գաղթի մասին, նշել Եգիպտոսում հայերի գործունեության, երկրի արհեստների, առեւտրի եւ արվեստների զարգացման նրանց բերած նպաստի եւ պետական մարմիններում պատասխանատու դերի եւ նույնիսկ ձեռնարկությունների մասին, չմոռանալով եռախտագիտությունն հայերի բոլոր նրանց, որոնք առատել են իր ուսումնասիրության ամբողջ ընթացքում:

Անդրադառնալով հայերի թվին՝ նա բերել է հետեւյալ տվյալները. Մոհամմեդ Ալիի իշխանության օրոք (1846 թ.) հազար հոգի (4 մլն 476 հազար բնակչության մեջ), Աբբաս Ա-ի օրոք (1849-54 թթ.) 960 հոգի, իսկ 1870-ական թվերին՝ մինչեւ 10 հազար հոգի:

Արհեստների, առեւտրի եւ արդյունաբերության բնագավառներում հայերի կատարած մեծ դերի շրջանակներում հեստաքրքիր է Պողոս բեյ Յուսուֆյանի պարագան, որը Ֆրանսիայից Եգիպտոս է բերել մանդարինի ծառեր: Դեռ զգալում արաբները նրա անունով էլ կոչել են մանդարինը՝ Յուսուֆ էֆենդի:

Վերջաբանում Մոհամմեդ Ռաֆաաթ էլ Իմամին նշել է, թե Եգիպտոսի օտար ազգի համայնքների մեջ հայկականը ամենից հինն է: «Հայ ժողովուրդը ծեծներից եւ աշխատունակ է եւ շնորհիվ այդ արժանիքների՝ հայերը հաջողած են իրենց կյանքում», գրել է նա:

Հավելվածական բաժիններում հեղինակը հայ պետական մարդկանց եւ հայտնի ընտանիքների անվանացանկն է զետեղել, նշելով որ թվին եւ որ ժամից նրանց Եգիպտոս գաղթելը: Ես տաքրիկ մանրամասնություններով հարուստ այս ուսումնասիրությունն այնքան բծախնդրորեն է պատրաստված, որ «իսկապես գնահատելի աշխատություն մըն է», եզրակացնում է գրախոսը՝ մաղթելով, որ պատմագիտության մեջ հաղթական մուտք գործած երիտասարդ եգիպտացու հաջորդ՝ «Հայերը Եգիպտոսի մեջ. 20-րդ դար» դոկտորական թեզը այս մեկի նման նույնպես «գերազանց» գնահատականի արժանանա:

ՓԱՐԻԶ

Վախճանվեց Ֆրանսիայի ամենաժողովրդական գրողը

Ֆրանսիայի Արեւմուտքում գտնվող Անժուի նահանգի Կյունո գյուղում շաբաթ օրը վախճանվեց նշանավոր գրող Էրվե Բազենը: Այդ տանը մոտ 4 հարյուրամյակ ապրել էին նրա նախնիները: Մի քանի շաբաթ էր մնում, որ լրանար գրողի 85-ամյակը: Բազենի կտակի համաձայն նրա աճյունը ամփոփեցին մոտերում հոսող Լուար գետի վրա:

Էրվե Բազենը իր երկարատեւ կյանքի ընթացքում գրել է մոտ 25 գիրք, ըստ որում առաջին վեպը («Իժը բռունցքի մեջ») բոլոր հարցումների տվյալների համաձայն, Ֆրանսիայում ամենատարածված գիրքն է: Դրա տպաքանակը հասել է 6 մլն օրինակի:

Կես դար շարունակ Էրվե Բազենը երկրում մնում էր ամենաշատ ընթերցվող հեղինակը: Նա միակ արձակագիրն է, որի գործերը դեռ կենդանության օրոք սկսել էին դասավանդվել դպրոցներում: Բայց նրա ստեղծագործությունները էլ ավելի շատ հրատարակվում էր Խորհրդային Միությունում, ապա՝ Ռուսաստանում:

37 տարեկանում իր առաջին վեպը գրելուց առաջ, Էրվե Բազենը երկար ժամանակ զբաղվել է լրագրությամբ, որից չհրաժարվեց մինչեւ իր կյանքի վերջը: Նա լուսաբանում էր դատավարություններ, գրում ակնարկներ, ինչպես նաեւ բանաստեղծություններ:

Ընդգծելով իր կապը ռուսական գրականության հետ, նա իրեն անվանում էր ռեալիստ, դասական ավանդույթի հետեւորդ: Արձակի ատաղձը կազմող փորձառությանը եւ ժամանակագրության նուրբ երեւույթին նա միշտ էլ վերաբերվել է հեգնանքով: Բազենը վստահ էր, որ գրականությունը պետք է ծառայի հասարակությանը եւ, ինչպես ասում էր Սարտրը, աշխարհին նախազգուշացնի այնտեղ տիրող անարդարությունների եւ հիմարությունների մասին: Ընդսմին, նա սիրում էր կրկնել, որ իշխանություններին ծառայելն ամլացնում է ստեղծագործողին:

ԽՍՀՄ-ում Էրվե Բազենին համարում էին նաեւ սովետների երկրի հավատարիմ բարեկամ, թեեւ ինքը առանձնապես չէր հպարտանում դրանով: Խորհրդային գաղափարախոսության վարպետները խորոլական նպատակներով հմտորեն օգտագործում էին խաղաղության համար միջազգային պատանդի դեմ պայքարելու գրողի անկեղծ ձգտումը:

Բազենը Խաղաղության համաշխարհային խորհրդի, հակապատերազմական «Հայրուրի կոչի» եւ բազմաթիվ պացիֆիստական շարժումների մասնակից էր: Նա պարգեւատրվել է «Ժողովուրդների խաղաղության ամրապնդման համար» Լենինյան մրցանակով: Ճիշտ է, այն տարիներին Ֆրանսիայում ծախերի գաղափարախոսությանը հավատում էին բազմաթիվ մտավորականներ: Էրվե Բազենը եւս իրեն համարում էր սոցիալիստ:

Ֆրանսիական գրականության նա հարգեց երկու տասնամյակից ավելի գլխավորում էր Գոնկուր ակադեմիան: Ասում են, որ հենց նա է պնդել, որ 1995 թ. Գոնկուր մրցանակը շնորհվի ռուսաստանցի Անդրեյ Մակինին՝ իր «Ֆրանսիական կտակարանը» վեպի համար:

«ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ»

ՏԱՄԱՌՈՏ

Լոս Անջելեսի «Արփի» հեռուստածրագիրը մեկ տարեկան՝ մարտին

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մարտ ամսին կլրանա Լոս Անջելեսում գործող հայկական 6 հեռուստածրագրերից մեկի՝ «Արփի»-ի ստեղծման մեկ տարին: Երեք ժամանոց ծրագիրը, որ դիտում են գրեթե ողջ ԱՄՆ-ում, գլխավորապես հեռարձակում է գրական մշակութային հաղորդումներ, ինչպես նաեւ տեղեկատվություն Հայաստանից: Ըստ «Արփի» հեռուստածրագրի հայաստանյան աշխատակից Վարդան Մարկոսյանի, մոտ ապագայում նախատեսվում է հաղորդումներ հեռարձակել նաեւ Կանադայում: Եվրոպան ժամով կներկայացվի նաեւ ծրագրի տևողությունը:

«Ջեներալ ռեկորդսը» կձայնագրի Պլասիդինգոյի նոր ալբոմը

Երգչուհի Նատալյա Պլասիդինգոն պայմանագիր է կնքել «Ջեներալ ռեկորդս» ձայնագրման ֆիրմայի հետ, որը կթողարկի նրա նոր ալբոմը: Այդ մի անվանումը երգչուհին դեռ գաղտնի է պահում: Այն նախատեսվում է թողարկել այս տարվա սեպտեմբեր ամսին:

ԱՐԱԵՆՊՐԵՍ

Հիլարի Քլինթոնը իր գրքի շուրջ աղմուկ է ստեղծում

Հիլարի Քլինթոնը գործի է դրել իր գովազդային ընկերությունը: Նրա նպատակն է աղմուկ հանել իր «It Takes a village» գրքի շուրջ: Ամերիկայի առաջին լեդին հույս ունի, որ այս ստեղծագործությունը հաջողություն կունենա: Նրա մենեջերն արդեն փորձառու մասնագետներ է փնտրում գիրքը տարբեր լեզուներով թարգմանելու համար:

ԱՐԱԵՆՊՐԵՍ

Նորաձևության ցուցահանդես Մոսկվայում

Փետրվարի 28-ից մինչեւ մարտի 2-ը Մոսկվայի «Մանեժ» ցուցահանդեսային համալիրում անցկացվելու է «Գրեմինս կոլեկցիայի 1996թ. գարուն» առաջին միջազգային ցուցահանդեսը, որտեղ ցուցադրվելու են բաց երկրների ֆիրմաների ներկայացրած ամենաբարձր հագուստեղենի, կոշիկների նորաձեւ մոդելներ:

ԱՐԱԵՆՊՐԵՍ

ՖԻՐՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

RM

ԴԻԶԵԼԱՅԻՆ ՎԱՌԵԼԱՆՅՈՒԹ

Կանխիկ վճարմամբ	1 լ	90 դ.
Լիմիտային կտրոնով եւ փոխանցումով	1 լ	92 դ.

ԴԻԶԵԼԱՅԻՆ ՅՈՒՂ

Կանխիկ վճարմամբ	1 լ	250 դ.
Լիմիտային կտրոնով եւ փոխանցումով	1 լ	260 դ.

Աբովյան փ. 14, «Երեւան» հյուրանոց, նախասրահ
☎ 597-367, 562-775

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՀՈՒՇԱՄՐՑԱՇԱՐ

«Արարատը» ժամկետից շուտ ապահովեց առաջին տեղը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ. Առաջիկայում տեղի ունեցող Ռուդոլֆ Միրիմանյանի հիշատակին նվիրված մրցաշարի 4-րդ տուրում Երեւանի «Արարատը» մրցեց Արմավիրի «Ցեմենտի» հետ։ Դա երեւի մրցաշարի ամենահետաքրքիր հանդիպումներից մեկն էր, քանի որ երկու թիմերն էլ հավակնության առաջնության առաջատարների թվում են։ «Արարատը» ուներ որոշակի առավելություն, սակայն երկար ժամանակ չէր կարողանում արդյունքի հասնել։ Միայն 61-րդ րոպեին հաշիվը բացվեց, այն էլ «Ցեմենտի» ֆուտբոլիստները գնդակը ուղարկեցին սեփական դարպասը։ 6 րոպե անց Արթուր Քոչարյանը կրկնապատկեց հաշիվը։ Թվում էր, թե հաղթանակն ապահովված է։ Սակայն 72-րդ րոպեին հաշվի տարբերությունը նվազագույնի հասցրեցին «Ցեմենտի» ֆուտբոլիստները։ 2 րոպե անց Ռազմիկ Գրիգորյանը թռիչքով եւ գլխի գեղեցիկ հարվածով հաշիվը դարձրեց 3-1։ Եւ երբ հանդիպման ավարտին մնում էր 3 րոպե, նորից «Ցեմենտի» ֆուտբոլիստները կրճատեցին հաշվի տարբերությունը։ «Արարատը» հաղթեց 3-2 հաշվով եւ ժամկետից շուտ ապահովեց 1-ին տեղը ու հանգիստ խղճով կարող է սպասել, թե երկրորդ խմբում ով է լինելու իր մրցակիցը։ «Արարատը» մրցաշարում երկու առաջին անգամ հանդես եկավ իր մարտական կազմով՝ Պետրոսյան, Շահգելդյան, Գուլյան, Նազարյան, Ստեփանյան, Նիզոյան, Միքայելյան, Գրիգորյան, Տեր-Պետրոսյան, Հովհաննիսյան (Չարխչյան, 80), Քոչարյան։

Իսկ մյուս խմբում խառը իրավիճակ է, եւ առաջին տեղին հավակնում են երեք թիմեր՝ «Կոտայքը», «Արաբկիրը» ու «Կապան-81»-ը։ Այս խմբում Երեւանի «Դինամոն», որն առաջին տուրում 0-3 հաշվով զիջել էր «Արաբկիրին», հրաժարվեց մրցաշարից։ Կարծում ենք, նման վարքագիծը [illegible] դառնա։

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	3	3	0	0	14-3	9
2. Ցեմենտ	2	1	0	1	5-3	3
3. ՀՄՄ	2	1	0	1	1-3	3
4. Արմավիր	2	0	0	2	0-2	0
5. Ասեղ	1	0	0	1	1-10	0

Արամայիս Տոնոյանը «Արարատում» չէ

«Արարատ» ֆուտբոլային ակումբը ազատ տրանսֆեր է տվել թիմի ավագ Արամայիս Տոնոյանին, որը հիմա գտնվում է ֆուտբոլի հանրապետական

ֆեդերացիայի տրամադրության տակ։ «Արարատ» ֆուտբոլային ակումբը եւ ազգային հավաքականի ավագ Արամայիս Տոնոյանը միմյանց նկատմամբ դժգոհություն ու պահանջներ չունեն, բայց ազատ տրանսֆերը վերաբերում է միայն հանրապետության սահմաններին։ Առաջիկայում մենք կտեղեկացնենք, թե որ թիմ է տեղափոխվել մեր առաջատար խաղացողներից մեկը։

ԼՈՒՐԵՐԻ ՀՈՍՔ

Առաջատարներից մեկ քայլ ետ

Ֆրանսիայի Շամբլ լա Գրանդ քաղաքում շարունակվում է շախմատի ներկայացուցչական միջազգային մրցաշարը։ Խաղացված 7 տուրից հետո Հայաստանի ներկայացուցիչներից ավելի բարձր արդյունք (5-ական միավոր) ունեն գրոսմայստերներ Արտաշես Մինասյանը եւ Աշոտ Անաստասյանը, որոնք առաջատարներից ետ են մնում մեկական միավորով։ Գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը, միջազգային վարպետ Մելիքսեթ Խաչիյանը, ՖԻԴԵ-ի վարպետ Լեւոն Արոնյանը վաստակել են 4-ական միավոր։ Մինչեւ մրցաշարի ավարտը մնում է երկու տուր։

Գ. Հ.

Բերտի Ֆոգտսը հրապարակեց կազմը

Գերմանիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Բերտի Ֆոգտսը հրապարակեց այն 21 ֆուտբոլիստների ցանկը, որոնք սկսել են նախապատրաստվել «Եվրոպա-96-ի» եզրափակիչ խաղերին։ Գերմանիայի հավաքականը ստուգողական խաղում ուժերը չափեց Պորտուգալիայի հավաքականի հետ եւ մրցակցի դաշտում հաղթեց 2-1 հաշվով։ Ինչպես հայտնի է, Պորտուգալիայի հավաքականը նույնպես Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչի ուղեգիր է ձեռք բերել։ Հիշեցնենք, որ այդ երկու թիմերը Հայաստանի հավաքականի հետ ընդգրկված են աշխարհի 1998 թ. առաջնության եվրոպական 9-րդ ընտրական խմբում։ Ահա Գերմանիայի հավաքականի կազմը։

Դարպասապահներ՝ Կահն («Բավարիա»), Կյոպկե («Ֆրանկֆուրտ»)

Պաշտպաններ՝ Բաբել, Հելմեր («Բավարիա»), Կոհլեր, Զամմեր («Դորտմունդ»)

Կիսապաշտպաններ՝ Բասլեր, Այլթս, Բոդե («Վերդեր»), Ֆրայնդ, Մյոլլեր («Դորտմունդ»), Շոոլ, Ցիգե, Շտրունց («Բավարիա»), Հեսլեր («Կայզերսլաուտերն»), Ալբերտս («Համբուրգ»), Բայնլիխ («Ռոստոկ»)

Հարձակվողներ՝ Բոբիկ («Շտուտգարտ»), Կլինսման («Բավարիա»), Կունց («Բեշիկտաշ», Ստամբուլ), Բիրհոֆ («Ուդինե»)։

ԽՃԱՆԿԱՐ

Սուպերգավաթի պատասխան խաղն այդպես էլ չկայացավ

Ինչպես մեր թերթը գրել էր, վատ եղանակի պատճառով երկու անգամ հետաձգվեց Եվրոպայի սուպերգավաթի պատասխան հանդիպումը Հոլանդիայի «Այախս» եւ Իսպանիայի «Սարագոսա» թիմերի միջեւ։ Երրորդ անգամ էլ եղանակի պատճառով խաղը չկայացավ եւ այն նախատեսված է փետրվարի 28-ին։ Հիշեցնենք, որ առաջին հանդիպումը, որը տեղի է ունեցել Իսպանիայում, ավարտվել է ոչ-ոքի՝ 1-1։

Բրազիլացիների երկրորդ հաղթանակը

Արգենտինայում տեղի ունեցող Հարավային Ամերիկայի երկրների օլիմպիական խաղերի ընտրական մրցաշարի երկրորդ տուրում Բրազիլիայի հավաքականը 3-1 հաշվով առավելության հասավ Պարագվայի թիմի նկատմամբ։ Դա բրազիլացիների երկրորդ անընդմեջ հաղթանակն է։ Բրազիլիայի եւ Ուրուգվայի օլիմպիական հավաքականները 6-ական միավորով գլխավորում են 1-ին խմբի մրցաշարը։

«Եվրո-96-ի» տոմսերը «սեւ շուկայում»

«Դեյլի սթարի» համաձայն, անցյալ հինգշաբթի տոմսերի ապօրինի վերավաճառողները մոլեգնում էին, իրացնելով «Եվրո-96-ի» տոմսերը։ Մինչդեռ պաշտոնական մարմինները ընդգծում են, թե վաճառել են իրենց տրամադրության տակ եղած տոմսերի ամբողջ պաշարը։ Հանրաճանաչ օրաթերթը հիշեցնում է, որ անգլիական ֆեդերացիան խոստացել էր, թե «Եվրոպա-96-ը» կդառնա առաջին մրցաշարը, որտեղ բոլոր տոմսերը կիրացվեն իրական գներով՝ իսկական ֆուտբոլասերների ալիքի առաջ։ Հինգշաբթի օրը Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան հայտարարեց, թե արդեն ամբողջովին վաճառվել են Անգլիա-Շոտլանդիա եւ Անգլիա-Հոլանդիա խաղերի տոմսերը։ Ըստ «Դեյլի սթարի», մասնավոր գործակալությունները շուկայում տոմսեր են առաջարկում նախնական գնից տասնապատիկ գերազանցող չափով։

Մարկ Ֆիշի եվրոպական շրջապտույտը

Աֆրիկայի գավաթակիր Հարավաֆրիկյան Հանրապետության հավաքականի 21-ամյա հարձակվող Մարկ Ֆիշը, որը իրեն գերազանց դրսեւորեց Աֆրիկայի առաջնությունում, խոստովանեց, որ շփման մեջ է մտել «Մանչեսթեր Յունայթեդի», «Աստոն Վիլլայի», «Լացիոյի», «Բավարիայի» եւ «Նանտի» հետ։ Նա լրջորեն տրամադրվել է իր գործակալի հետ շրջապտույտ կատարել, այցելելով այդ ակումբները՝ պարզելու, թե ինչպիսի պայմաններ որտեղ կունենա մոտ ապագայում։ Առաջին փուլը որոշված է. ընթացիկ ուիքէնդը կանցնի Անգլիայում՝ Օլդ Տրաֆորդում, որը կտեւի մոտ կես ամիս։

Հակադոպինգային կամպանիա Անգլիայում

Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան հայտարարել է, որ սկսած հաջորդ մրցաշրջանից կկրկնապատկվելու է հակադոպինգային ստուգումների թիվը։ Եթե 1994-95 թթ. մրցաշրջանում կատարվել է 272 ստուգում, ապա 1996-1997 թթ. մրցաշրջանում այն կհասնի 500-ի։ Այդ ամենը կկատարվի Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի եւ սպորտի ազգային խորհրդի հսկողության տակ։ Հիմնական թիրախը կդառնան անգլիական պրոֆեսիոնալ թիմերի 3500 խաղացողները եւ ստաժորները։ Վերջերս «Լեյթըն օրիենթի» պաշտպան Ռոջեր Ստանիսլաուսը որակազրկվեց մեկ տարով՝ կոկաինի օգտագործման մեղադրանքով։

Սկալան «Բավարիայո՞ւմ»

Իտալական «Լա գացետա դելլո սպորտ» օրաթերթի համաձայն, «Պարմայի» մարզիչ Ներիո Սկալան հնարավոր է աշխատի Մյունխենի «Բավարիայում»։ Արդեն հայտնի է, որ հաջորդ մրցաշրջանում Սկալային «Պարմայում» փոխարինելու է «Միլանի» հանրահայտ մարզիչ Ֆաբիո Կապելլոն։ Իսկ Սկալան իր հետագա թիմը հետաքրքրվում է Բունդեսլիգայում կատարվող իրադարձություններով, հավանաբար այն միտումով, որ աշխատի Գերմանիայում։ Ինքը՝ Սկալան, խոսում է գերմաներեն, քանի որ իր կինը Մյունխենից է։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրոպական երկրների ազգային առաջնություններում

Ֆրանսիա. Հավաքականի խաղընկերը հարվածեց Ջորկաեֆին

Երկար ժամանակ անպարտելի մնալուց հետո Ֆրանսիայի առաջնության միանձնյա առաջատար «Պարի Սեն Ժերմենը» երեք անընդմեջ պարտություն կրեց։ Դա լուրջ անհանգստության տեղիք կարող է տալ։ Վերջական տուրում «Պարի Սեն Ժերմենը» արտագնա խաղում 0-1 հաշվով զիջեց «Ստրասբուրգին»։ Դաշտի տերերը վճռական միակ գոլը 41-րդ րոպեին խփեցին 11-մետրանոց հարվածով։ Ցավոք, այդ խաղում լուրջ վնասվածք ստացավ հայազգի Յուրի Ջորկաեֆը, որին կոպտորեն հարվածեց Ֆրանսիայի հավաքականի իր խաղընկեր Լեբյոֆը։ Առաջին խաղակեսից հետո Ջորկաեֆն ի վիճակի չէր շարունակել խաղը, եւ նրան փոխարինեց հավաքականի մեկ այլ խաղացող Լոկոն։ Այնուամենայնիվ, «Պարի Սեն Ժերմենի» տնական անհաջողությունները զարմացնում են, քանի որ այս թիմի կազմում, բացի Ջորկաեֆից ու Լոկոյից, հանդես են գալիս այնպիսի ֆուտբոլիստներ, ինչպիսիք են բրազիլացի Ռաին, Դեյի Վալդոն, Ֆրանսիայի հավաքականի դարպասապահ Բեռնար Լաման եւ ուրիշներ։ Այնուամենայնիվ «Պարի Սեն Ժերմենը» շարունակում է մնալ առաջին տեղում, քանի որ պարտություն կրեց նաեւ նրան հետապնդող «Օսերը»։ Բայց դեռեւս «Մեցը», «Մոնակոն», «Լենսը» թիկունք մոտեցել են «Պարի Սեն Ժերմենին»։ Երբ այսպես շարունակվի, վերջնագծում լուրջ իրադարձություններ կարող են լինել։ Վերջական տուրում «Լիոնի» կազմում մասնակցեցին մեր հայրենակիցներ Էրիկ Ասատուրյանն ու Մարչելլո Կիրակոսյանը։ «Լիոնը» 1-0 հաշվով սեփական հարկի տակ հաղթեց «Նիսին»։ «Կաննի» կազմում 64-րդ րոպեին փոխարինման դուրս եկավ Պասկալ Պետրոսյանը։ «Կաննը» նույնպես սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով հաղթեց «Բաստիային»։ Իսկ ահա Տեր-Զաքարյանի գլխավորությամբ «Մոնպելյեն» բացահայտ առավելություն ուներ «Բորդոյի» նկատմամբ (3-0)։

Լեբյոֆը հարվածում է Ջորկաեֆի ծնկին

Ֆրանսիայի առաջնության գլխավոր ռմբարկուն Դրոբնյակն է («Բաստիա»), որը խփել է 17 գնդակ։ Ջորկաեֆի անվան դիմաց գրանցված է 8 գնդակ։

28-րդ տուր

«Ստրասբուրգ»-«Պարի ՍԺ»	1-0
«Ռենն»-«Օսեր»	2-1
«Մեց»-«Մարտիգ»	2-0
«Մոնակո»-«Սենտ Էտիեն»	2-0
«Լենս»-«Նանտ»	2-1
«Գինգան»-«Գենգամ»	2-2
«Մոնպելյե»-«Բորդո»	3-0
«Կանն»-«Բաստիա»	1-0
«Լիոն»-«Նիս»	1-0
«Հավր»-«Լիլ»	4-1

Մրցաշարային աղյուսակը 28 տուրից հետո

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պարի ՍԺ	28	14	9	5	50-25	51
2. Օսեր	27	15	3	9	44-25	48
3. Մեց	25	13	8	4	26-16	47
4. Մոնակո	27	13	7	7	40-27	46
5. Լենս	28	11	13	4	32-21	46
6. Մոնպելյե	27	12	7	8	40-32	43
7. Գենգամ	27	11	10	6	26-20	43
8. Ռենն	27	11	9	7	33-31	42
9. Նանտ	28	10	10	8	32-31	40
10. Բաստիա	28	11	5	12	37-37	38
11. Ստրասբուրգ	27	9	10	8	35-28	37
12. Նիս	28	9	7	12	29-31	34
13. Լիոն	27	7	12	8	31-31	33
14. Բորդո	28	9	5	14	31-40	32
15. Հավր	28	8	8	12	26-36	32
16. Լիլ	28	6	10	12	22-37	28
17. Կանն	27	7	6	14	29-40	27
18. Սենտ Էտիեն	26	5	11	10	27-40	26
19. Գինգան	27	4	11	12	19-36	23
20. Մարտիգ	28	6	3	19	22-47	21

Իտալիա. «Միլանին» կանգնեցնելն անհնար է

Իտալիայի առաջնությունում տեղի ունեցան 22-րդ տուրի հանդիպումները։ Միանձնյա առաջատար «Միլանը», հյուրընկալելով «Բարի» թիմին, որն աղյուսակը եզրափակողների թվում է։ Սակայն անսպասելիորեն ծանր մրցակցություն ծավալվեց, եւ «Միլանը» մեծ դժվարությամբ 3-2 հաշվով ներքական հաղթանակը տարավ։ 2-րդ տեղում ընթացող «Ֆիորենտինան» «Կրեմոնեզեի» հետ խաղում բավարարվեց ոչ-ոքի արդյունքով եւ էլ ավելի հետ մնաց «Միլանից»։ Այժմ նրանց միջեւ տարբերությունը կազմում է 7 միավոր։

22-րդ տուր

«Միլան»-«Բարի»	3-2
«Կրեմոնեզե»-«Ֆիորենտինա»	0-0
«Պարմա»-«Պադուա»	2-1
«Նապոլի»-«Յուվենտուս»	0-1
«Լացիո»-«Ռոմա»	1-0
«Տորինո»-«Ինտեր»	0-1
«Պյաչենցա»-«Ատալանտա»	2-2
«Վիչենցա»-«Ուդինեզե»	0-1
«Կալյարի»-«Սամպդորիա»	3-0

Մրցաշարային աղյուսակը 22 տուրից հետո

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Միլան	22	14	7	1	36-15	49
2. Ֆիորենտինա	22	12	6	4	35-20	42
3. Պարմա	22	11	8	3	33-19	41
4. Յուվենտուս	22	11	5	6	35-22	38
5. Լացիո	22	10	6	6	42-25	36
6. Ինտեր	22	8	8	6	29-18	32
7. Ռոմա	22	8	7	7	28-22	31
8. Ուդինեզե	22	8	6	8	26-29	30
9. Վիչենցա	22	7	8	7	22-22	29
10. Նապոլի	22	7	8	7	22-26	29
11. Սամպդորիա	22	7	7	8	30-33	28
12. Կալյարի	22	8	3	11	21-33	27
13. Ատալանտա	22	7	5	10	25-35	26
14. Պյաչենցա	22	6	6	10	23-38	24
15. Պադուա	22	6	3	13	26-37	21
16. Տորինո	22	4	9	9	21-33	21
17. Բարի	22	4	6	12	32-47	18
18. Կրեմոնեզե	22	2	8	12	23-35	14

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

օրվա հետքից

Աբխազիան սպիտված կլինի՞ նորից Վրաստանի կազմ մտնել

Ռուսները վերհիշում են վրացիների ուղղափառությունը

Արդեն հայտնել ենք, որ Աբխազիայի ղեկավար Վլադիսլավ Արձինբան ԱՊՀ երկրների ղեկավարների Մոսկվայում կայացած վերջին հանդիպման ժամանակ ընդունված Աբխազիայի հետ տնտեսական համագործակցությունը դադարեցնելու որոշումից ինչպես էր անհանգստացել: Այդ որոշումը նշանակում է, որ Աբխազիայի շրջափակումը դառնում է բացարձակ, ու այդ հանրապետությունն այլեւս ոչ մի տեղից օգնություն չի կարող ստանալ: Աբխազիայի նավահանգիստները փակված են, և Թուրքիայից ծովային ճանապարհով մթերք բերելու հնարավորություն չկա: Աբխազիայի ղեկավարը Մոսկվա էր ժամանել եւ հանդիպել պաշտոնյաների ու պառլամենտական անձանց հետ, որոնցից պարզի, թե ի՞նչ չափով է Ռուսաստանն աջակցում Վրաստանին, արդյոք թույլ կտա՞, որ Վրաստանը ուժային ճնշում գործադրի Աբխազիայի վրա: Այդ բանակցությունները, ըստ երեւույթին, հուսադրող չեն եղել: Երբ Պետդումայի ԱՊՀ-ի հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Գեորգի Տիխոնովը [illegible] է հին զինեռած մեկ եւ Ռուսաստանի արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Բորիս Պաստուխովին վրացամետության մեջ է մեղադրում, ապա աբխազներին պաշտպանող որոշ քաղաքական գործիչներ սկսել են փոխել իրենց դիրքորոշումը:

Հայտնի քաղաքական գործիչ Վլադիմիր Լիսենկոն, օրինակ, ռուս-վրացական ավանդական բարեկամությունն է վերհիշել, եւ որ վրացիները նույնպես ուղղափառ քրիստոնյաներ են: Սակայն շատ վտանգավոր ու մտահոգիչ է աբխազների համար այն, որ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը բանակի ծախսերը պատճառաբանելով (95 թվականի 9 ամսվա ընթացքում Աբխազիայում տեղակայված ռուսական զինուժը 40 միլիարդ ռուբլու ծախս է արել), հայտարարել է, որ հնարավոր է, որ Ռուսաստանը հակամարտության գոտուց դուրս հանի իր խաղաղարար զորքերը: Դա կնշանակի, որ Ռուսաստանը թույլ է տալիս Վրաստանին իր հարցերը Աբխազիայի հետ զենքի ուժով լուծել: Այդ են պահանջում նաեւ Աբխազիայից փախած վրացի փախստականները, որոնք արդեն չեն համբերում, թե կարող են այդ կերպ Աբխազիա վերադառնալ:

Տեղեկություններ կան, որ Վրաստանի բանակը վերջին ամիսներին Ռուսաստանից այնքան զենք ու ռազմական տեխնիկա է ստացել, ինչքան ցանկացել է: Պատերազմական գործողությունների դեպքում հնարավոր է, որ Վրաստանում տեղակայված ռուսական զորքերի աջակցությամբ վրացի զինվորները, եւ ոչ միայն նրանք, օգնեն Վրաստանի բանակին, իսկ չեչենական ուժերը, մանավանդ Շամիլ Բասաեւի ջոկատը, հասկանալի պատճառներով այս անգամ չեն կարող օգնության գալ աբխազներին: Ռուսաստանի Պետդումայի աբխազամետ պատգամավորների վրա ճնշում գործադրելու եւ նրանց դիրքորոշման վրա ազդելու նպատակով երեւի, Մոսկվայի քաղաքապետարանը թույլ է տվել, որ «Ռուսաստանի վրացիների ընկերության» ներկայացուցիչները Պետդումայի շենքի մոտ փետրվարի 26-ից 28-ը պիկետի կանգնեն: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն երեւի նույնպես ուրախ է, որ իր բոլոր հույսերը Բորիս Ելցինի աջակցության հետ է կապում: Այս ամենը նկատի առնելով՝ Աբխազիայի ղեկավարը փոխել է իր դիրքորոշումը եւ չի պահանջում այլեւս, որ Վրաստանի հետ հանդիպումը չեզոք տարածքում տեղի ունենա: Հինգշաբթի օրը ելույթ ունենալով Մոսկվայի հեռուստատեսությամբ, Վլադիսլավ Արձինբան ասել է, որ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ պատրաստ է հանդիպել ցանկացած վայրում ու ցանկացած պահի: Ժամանակը ցույց կտա, թե Աբխազիայի ղեկավարը ինչ չափի զիջումների է պատրաստ գնալու: Մինչ այժմ նա հայտարարում էր, թե համաձայն է Վրաստանի հետ դաշնություն կազմել, սակայն այդ բանի տակ հավասարություն էր հասկանում:

ԳՐԻԳՈՐ ԵՂԻԱ-ՏԵՐՅԱՆ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՃԵՐ

Թուրքական սպառնալիքներ Հունաստանին եւ Սիրիային

Եվրամիության բյուջեից Թուրքիային 335 միլիոն էկյու ֆինանսական օգնություն եւ Եվրոպական բանկից 200 միլիոն էկյու վարկ հատկացնելու վերաբերյալ նախորդ ընդունված որոշումը հետաձգելու Բրյուսելից ստացված լուրերն Անկարայում խիստ բացասաբար ընդունվեցին: Թուրքիա-Եվրամիություն հարաբերությունների առումով այս «անցանկալի» երեւույթի հիմնական պատճառը Էգեյան ծովի կղզիների առնչությամբ թուրք-հունական հարաբերություններում ստեղծված լարվածությունն է: Հայտնի է, որ Կարդակ կղզիների ճգնաժամից հետո Աթենքը միջազգային կազմակերպություններում ձեռնարկեց մի շարք անհրաժեշտ քայլեր, եւ Թուրքիայի վերաբերյալ ընդունվեցին համապատասխան միջոցառումներ: Թուրքիան Աթենքից իր դեսպանին շտապ հետ կանչեց: Այս կապակցությամբ, ինչպես նշում է թուրքական հեռուստատեսությունը, արտգործնախարարությունը հրապարակել է մի հայտարարություն, ուր մասնավորապես ասվում է. «Վերջին ժամանակներս Թուրքիայի նկատմամբ Հունաստանի որդեգրած թշնամական դիրքորոշումը ստիպում է համապատասխան քայլերի դիմել: Հունաստանը Կարդակ կղզիների ճգնաժամի պատրվակով Թուրքիայի նկատմամբ սկսել է մի շարք վնասակար քայլերի դիմել: Թուրքիա-Եվրամիություն հարաբերությունների մեջ սեպ խրելու Աթենքի կողմից սկսված լայն կամպանիան ասվածի վառ վկայությունն է: Թուրք-հունական հարաբերությունները նորից գնահատելու նպատակով Աթենքի մեր դեսպանը հետ է կանչվել»:

Թ. Չիլլերը հայտարարեց. «Հունաստանը միջազգային կազմակերպություններում, ՆԱՏՕ-ի եւ հիմնականում Եվրամիության շրջանակներում Թուրքիայի շահերին վնասող լայնընդգրկուն գործունեություն է ծավալել, որի նկատմամբ Թուրքիան անտարբեր չի կարող մնալ: Մենք կարծում ենք, որ նման պարագայում մեր բարեկամ բոլոր երկրները Հունաստանին իր ընտրած սխալ ուղուց հրաժարվելու պահանջ կներկայացնեն: Չպետք է մոռանալ, որ Թուրքիան միայնակ մնալու դեպքում էլ Հունաստանի թշնամական գործողություններին դիմագրավելու ուժն ու վճռականությունն ունի: Թուրքիայի դեմ Հունաստանի կողմից ձեռնարկված յուրաքանչյուր քայլ անպատասխան չի մնա: Մենք Հունաստանի հետ միշտ էլ բարեկամական հարաբերությունների կողմնակից ենք եղել: Բայց Հունաստանի կառավարությունն անտեսելով մեր բարեկամական ձգտումներն ու քայլերը Թուրքիայի դեմ թշնամական գործողություններ ծավալելու վնասակար ու վտանգավոր ուղուց չի հրաժարվել»:

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, Վաշինգտոնում Թուրքիայի դեսպան Քանդեմիրը ԱՄՆ-ի Սեն Լուի քաղաքի համալսարանում ունեցած ելույթում հայտարարեց, որ հակառակ բարիդրացիական հարաբերություններ հաստատելու Թուրքիայի կոչերին, Սիրիան ջրի հարցում զիջումներ կորզելու նպատակով ցանկանում է օգտագործել ահաբեկչության խաղաթուղթը: Այնուհետեւ Քանդեմիրը նշեց, որ քանի դեռ Սիրիան կշարունակի ահաբեկչության հետ համագործակցելու իր վնասակար քաղաքականությունը, Միջին Արեւելքում խաղաղության հաստատման ուղղությամբ որեւէ առաջընթաց քայլ չի արձանագրվի: Սառը պատերազմի վտանգը վերանալուց հետո Եվրոպայի հետ հարաբերությունների հարցերում Թուրքիայի դերը բավական նշանակալից փոխվել է: Այժմ մի շարք խնդիրներ պետք է լուծվեն Թուրքիայի եւ հարեւան երկրների շրջանակներում, առանց [illegible] դեմքերի:

SARDARAPAT Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ-ԵՐԵՎԱՆ

14 ՕՐ ԱՌԱՆՑ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԻ ԵՎ ՍՆՆԴԻ

ԱՐԺԵՔԸ՝ 380 $ ՀԱՄԱՐԺԵՔ ԴՐԱՄՈՎ

Հասցեն «Էրեբունի» հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 327 սենյակ:
Հեռախոս 56.05.82

A STYLE

Հնդկաստանում դատական նոր գործեր քաղաքագետների դեմ

ՆՈՐ ԴԵԼԻ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, WSJ: Նոր 14 քաղաքական գործիչներ, որոնցից 12-ը կառավարող Կոնգրես կուսակցությունից, դատական մեղադրանքների ենթարկվեցին, կաշառակերության համար: Դատական հետաքննությունները ընդգրկում են գլխավոր 3 կուսակցությունների վերին էշելոնները, ինչը խորհրդարանական ընտրություններից երկու ամիս առաջ մթագնում է երկրի ներքաղաքական մթնոլորտը: Ինչպես հաղորդել էինք, վարչապետ Ռաոյի դահլիճից արդեն 7 նախարար հրաժարական է տվել նույն մեղադրանքների պատճառով:

Ռուսաստանն արգելեց ԱՄՆ-ից հավ ներմուծել

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, WSJ: Ռուսաստանն արգելք դրեց Մ. Նահանգներից հավի մսի ներմուծման վրա, ըստ հայտարարվածի, առողջապահական նկատառումներով: Դրա հետեւանքով եգիպտացորենի եւ հացահատիկի ապագա վաճառքի գինն ընկավ երկրում, քանի որ ամերիկացի ֆերմերները մտավախություն ունեն, որ ներկրման արգելքը կարող է տարածվել նաեւ գյուղատնտեսական մյուս ապրանքների վրա:

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՆՔ

ՄՈՍԿՈՎՅԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ՏԵՏՐԵՐ

ԳԻՆԸ 45 ԴՐ

ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ՁԵՌՆՈՑՆԵՐ (ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԲՐԵԶԵՆՏԻՑ)

ԳԻՆԸ 180 ԴՐ

58-39-96
52-49-68

CIA-ը կարող է հավաքագրել լրագրողների

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, WSJ: Խոսքի եւ կարծիքի ազատության երկրում շարունակում են ստվեր գցել եւ հեղինակազրկել լրագրողներին: Մ. Նահանգների Կենտրոնական հետախուզական վարչության (CIA) պետ Ջոն Դոյչը Սենատի համապատասխան հանձնաժողովի առաջ ելույթ ունենալով պահանջեց պահպանել լրագրողներին որպես լրտես հավաքագրելու իրավունքը, նրա ասած «եզակի եւ հատուկ առանձնահատկությունների» ծիրը: CIA-ի պետը մերժեց բացահայտել, թե արդյո՞ք իր լրտեսների շարքում կան մարդիկ, ովքեր ներկայանում են իբրեւ լրագրող: Ամերիկյան զանգվածային լրատվության միջոցների ղեկավարները մտավախություն ունեն, որ վերոհիշյալ արտոնությունը կվտանգի արտասահմանում աշխատող իրենց լրագրողների գործունեությունը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Էժան գնով սեփականացված խանութ 120 քմ մակերեսով:
Հասցեն Դավիթ Բեկ
Զանգահարել 531773, 531017:

MEDECINS SANS FRONTIERES

POST OPENING IN MSF-BELGIUM

TITLE OF POST:	Secretary, translator, interpreter
JOB DESCRIPTION:	. Translation . Interpretation . Office assistance
LANGUAGE KNOWLEDGE:	English, Armenian, Russian
LOCATION:	Yerevan
ADDRESS:	8a Raffi St., Yerevan
PHONE:	56 53 08

The basical computer knowledge is obligatory. The knowledge of French or Greek would be considered as an advantage.
Interested candidates should bring their resumes by the above mentioned address before Thursday, February 29.

ԱՅԱՔՍ

Ֆիրման փետրվարի 26-ից մարտի 4-ը
կազմակերպում է տուրիստական
ուղեւորություն

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

ԿԱՀԻՐԵ - 3 օր, [illegible] - 4 օր

[illegible] 630 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով
[illegible] 670 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով
[illegible] 710 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով

ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43Ա 531573 524564

A STYLE

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2, Գրանցման թիվ 65, Պատվեր 69149, Պատվեր 2050, Տպաքանակը 3000, Ստորագրված է տպագրության 23. 02. 1996, Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@